

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1997-1998

28 JANUARI 1998

Wetsontwerp tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek en het Wetboek van Strafvordering inzake de procedure tot onttrekking van de zaak aan de rechter

VERSLAG

**NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE
UITGEBRACHT
DOOR MEVROUW DELCOURT-PÊTRE**

De commissie voor de Justitie heeft het wetsontwerp, geamendeerd door de Kamer van volksvertegenwoordigers, onderzocht tijdens haar vergaderingen van 3 en 16 december 1997 en van 6 en 28 januari 1998.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

«Het wetsontwerp dat thans voorligt komt, zoals bekend, voort uit drie wetsvoorstellen ingediend door

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen:

1. Vaste leden: de heer Lallemand, voorzitter; de heren Bourgeois, Coveliers, mevrouw de Bethune, de heren Desmedt, Erdman, Goris, Hotyat, Mahoux, mevrouw Maximus, de heren Raes, Vandenberghe en mevrouw Delcourt-Pêtre, rapporteur.

2. Plaatsvervangers: de heren Caluwé, Chantraine, Hatry en mevrouw Jeanmoye.

3. Andere senatoren: de heer Boutmans en mevrouw Dardenne.

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-456 - 1997/1998:

Nr. 6: Ontwerp geamendeerd door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Nr. 7: Amendementen.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1997-1998

28 JANVIER 1998

Projet de loi modifiant le Code judiciaire et le Code d'instruction criminelle en ce qui concerne la procédure en dessaisissement

RAPPORT

**FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR MME DELCOURT-PÊTRE**

La commission de la Justice a examiné le projet de loi, tel qu'amendé par la Chambre des représentants, lors de ses réunions des 3 et 16 décembre 1997 et des 6 et 28 janvier 1998.

I. EXPOSÉINTRODUCTIFDUMINISTREDELA JUSTICE

«Comme vous le savez, le projet de loi qui vous est soumis résulte de trois propositions de loi qui ont été

Ont participé aux travaux de la commission:

1. Membres effectifs: M. Lallemand, président; MM. Bourgeois, Coveliers, Mme de Bethune, MM. Desmedt, Erdman, Goris, Hotyat, Mahoux, Mme Maximus, MM. Raes, Vandenberghe et Mme Delcourt-Pêtre, rapporteuse.

2. Membres suppléants: MM. Caluwé, Chantraine, Hatry et Mme Jeanmoye.

3. Autres sénateurs: M. Boutmans et Mme Dardenne.

Voir:

Documents du Sénat:

1-456 - 1997/1998:

N° 6: Projet amendé par la Chambre des représentants.

N° 7: Amendements.

leden van deze Senaatscommissie. De voorstellen strekten ertoe een aantal aspecten van de procedure van onttrekking van de zaak aan de rechter te wijzigen, dit naar aanleiding van het «spaghetti-arrest» van het Hof van Cassatie van 14 oktober 1996, bevestigd op verzet op 11 december 1996.

Ten eerste zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd ten einde specifieke regels te corrigeren die inadequaat en onaangepast werden geacht in de behandeling van de onttrekkingsprocedure tegen de onderzoeksrechter in het spaghetti-arrest. Zo werd de verplichte procedure op tegenspraak ingevoerd, wat in detail was geregeld in het aangenomen wetsontwerp. Daarnaast werd het criterium onpartijdigheid van de onderzoeksrechters verrijkt.

Dit wetsontwerp was voor de Senaat ook een gelegenheid om de betrokken bepalingen «op te frissen». Er is onder andere besloten de onttrekkingsprocedure van het Gerechtelijk Wetboek ook op strafrechtelijk vlak toepasbaar te maken en bijgevolg de analoge bepalingen uit het Wetboek van Strafvordering te schrappen.

De regering verklaarde desgevraagd op 6 december 1996 tijdens het Sinterklaasconclaaf over justitie dat zij geen principiële bezwaren had tegen deze voorstellen. Toch vond zij het nodig een technisch advies te vragen aan het Hof van Cassatie en aan de minister van Justitie, die eventueel amendementen kon indienen. De Senaat keurde het wetsontwerp echter al op 20 december 1996 goed, hoewel de minister van Justitie op dat moment noch het advies van het Hof van Cassatie noch dat van zijn diensten had ontvangen.

Het advies van 23 januari 1997 is dus pas bij de bespreking van het ontwerp in de Kamer in overweging genomen. Op basis van de zuiver juridisch-technische opmerkingen van het Hof van Cassatie heeft de regering een aantal amendementen ingediend die tot doel hebben het ontwerp aan te passen aan de praktische organisatie en het verloop van de betrokken procedure. Er is echter niet geraakt aan de contradictoire aard van de procedure zoals die door de Senaat was vastgesteld, noch aan de bijzondere regels inzake de onpartijdigheid van de onderzoeksrechter.

Tijdens de overlegvergadering Kamer-Senaat van woensdag 18 juni 1997 volgde de eerste reactie van de Senaat op de amendementen van de regering.

Bij de voortzetting van de bespreking in de Kamer werd met sommige van deze opmerkingen rekening gehouden.

De fusie van de burgerlijke en de strafprocedure doet talrijke technische problemen rijzen. Twee oplossingen waren mogelijk: ofwel werd de procedure van het Gerechtelijk Wetboek met een reeks amendementen gewijzigd, ofwel werden de huidige artikelen

déposées par des membres de votre commission sénatoriale. Ces propositions visaient à modifier certains aspects de la procédure en dessaisissement du juge à la suite de l'«arrêt spaghetti» de la Cour de cassation du 14 octobre 1996, confirmé sur opposition le 11 décembre 1996.

L'on a d'abord apporté une série de modifications en vue de corriger des règles spécifiques jugées inadéquates et inadaptées dans le cadre de l'examen de la procédure en dessaisissement du juge d'instruction dans l'arrêt spaghetti. C'est ainsi que l'on a prévu que la procédure devait avoir obligatoirement un caractère contradictoire. L'on a réglé les détails sur ce point dans le projet de loi adopté. En outre, l'on a affiné le critère de l'impartialité des juges d'instruction.

Ce projet de loi fut également l'occasion pour le Sénat de procéder à un «toiletage» des dispositions concernées. Entre autres, il a été décidé d'étendre au domaine pénal l'application de la procédure en dessaisissement du Code judiciaire, et d'abroger dès lors les dispositions correspondantes du Code d'instruction criminelle.

Le gouvernement, qui avait été prié de formuler son opinion, a déclaré à l'occasion du conclave de la Saint-Nicolas du 6 décembre 1996 consacré à la Justice qu'il ne voyait aucune objection de principe à ces propositions, mais jugea opportun de demander un avis technique à la Cour de cassation et au ministre de la Justice, lequel pourrait le cas échéant déposer des amendements. Ce projet de loi fut cependant approuvé par le Sénat le 20 décembre 1996 alors que le ministre de la Justice n'avait pas encore reçu l'avis de la Cour de cassation, ni celui de ses services.

L'avis du 23 janvier 1997 fut dès lors uniquement pris en considération lors de la discussion du projet à la Chambre. S'inspirant des observations d'ordre purement technico-juridique formulées par la Cour de cassation, le gouvernement déposa une série d'amendements visant à adapter le projet à l'organisation et au déroulement pratiques de la procédure en question. Ce faisant, il ne porta nullement atteinte au caractère contradictoire de la procédure, tel qu'il fut introduit par le Sénat, ni aux règles particulières relatives à l'impartialité du juge d'instruction.

À l'occasion de la réunion de concertation Chambre-Sénat du mercredi 18 juin 1997, le Sénat fit part de sa première réaction face à ces amendements du gouvernement.

Certaines de ses observations furent prises en considération lors de la poursuite de la discussion à la Chambre.

Compte tenu du nombre de problèmes techniques résultant de la fusion de la procédure civile et de la procédure pénale, il convenait, soit de procéder à une série d'amendements au niveau de la procédure prévue au Code judiciaire, soit de maintenir et

van het Wetboek van Strafvordering inzake onttrekking behouden en aangepast. De regering koos voor de tweede oplossing en werd daarin gevolgd door de Kamerleden, die evenwel een aantal subamendementen hebben goedgekeurd. De Kamer bracht tenslotte nog enkele andere wijzigingen aan en voegde het probleem van de wraking toe aan het debat.

Het resultaat daarvan kan als volgt worden samengevat :

— Er is geen advocaat bij het Hof van Cassatie vereist in deze procedure doch wel een advocaat.

— Er worden een aantal maximumtermijnen ingevoerd waarbinnen het Hof dient te handelen.

— De partijen hebben altijd recht op een debat op tegenspraak, zelfs wanneer de onttrekking wordt gevraagd door het openbaar ministerie.

— Terwijl betwistingen inzake verzoeken tot wraking thans worden behandeld door de rechtbank waarvan de gewraakte magistraat deel uit maakt, besloot de Kamer dat dit voortaan door een hoger gerecht diende te worden beoordeeld. Zo zal de wraking van de vrederechter worden behandeld door de rechtbank van eerste aanleg en de wraking van een lid van de rechtbank van eerste aanleg door het hof van beroep. Het Hof van Cassatie doet uitspraak over betwistingen inzake wraking van leden van het hof van beroep en leden van het Hof van Cassatie.

— Bovendien wordt inzake wraking eveneens een debat op tegenspraak georganiseerd.

— Een laatste belangrijke wijziging is dat tegen een individuele onderzoeksrechter voortaan geen procedure tot onttrekking meer kan worden ingesteld op grond van beweerde partijdigheid. Omdat volgens artikel 79 van het Gerechtelijk Wetboek de onderzoeksrechter een rechter in de rechtbank van eerste aanleg is — en niet een rechtbank op zich — werd geoordeeld dat de procedure van wraking van toepassing moet zijn, zoals dat het geval is bij bijvoorbeeld een beslagrechter of een jeugdrechter in de rechtbank van eerste aanleg. Deze wijziging heeft tot gevolg dat het voorstel van de Senaat om het criterium van partijdigheid als grond van onttrekking van de onderzoeksrechter te specificeren, vervalst. De in artikel 828 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalde gronden van wraking zijn voortaan immers toepasselijk op onderzoeksrechters.

Ziedaar een beknopt overzicht van de werkzaamheden tot op heden met betrekking tot dit wetsontwerp.»

d'adapter les articles actuellement contenus dans le Code d'instruction criminelle en matière de dessaisissement. Le gouvernement a opté pour cette seconde solution et fut suivi en cela par les membres de la Chambre, qui ont toutefois approuvé un certain nombre de sous-amendements. Enfin, la Chambre apporta également quelques modifications complémentaires et ajouta la problématique de la récusation au débat.

Voici, en résumé, le résultat auquel on a abouti :

— Cette procédure ne requiert pas un avocat près la Cour de cassation, mais bien un avocat.

— L'on introduit un certain nombre de délais maxima que la Cour doit respecter.

— Les parties ont toujours droit à un débat contradictoire, même si le dessaisissement est demandé par le ministère public.

— Alors que les litiges concernant des demandes en récusation sont examinés actuellement par le tribunal dont le magistrat récusé fait partie, la Chambre a décidé qu'ils devraient désormais être examinés par une juridiction supérieure. C'est ainsi qu'une demande en récusation du juge de paix devra être examinée par le tribunal de première instance et qu'une demande en récusation d'un membre du tribunal de première instance devra l'être par la cour d'appel. La Cour de cassation se prononce sur des litiges concernant la récusation de membres de la cour d'appel et de membres de la Cour de cassation.

— En outre, un débat contradictoire est également organisé à l'occasion des demandes de récusation.

— L'on a procédé à une dernière modification importante en prévoyant que plus aucune procédure en dessaisissement ne peut être engagée contre un juge d'instruction individuel sur la base d'une prétendue atteinte au principe d'impartialité. Comme le juge d'instruction est, conformément à l'article 79 du Code judiciaire, un juge du tribunal de première instance — et non pas un tribunal en soi — l'on a estimé que la procédure en récusation devait être applicable, comme elle l'est, par exemple, en ce qui concerne un juge des saisies ou un juge de la jeunesse au tribunal de première instance. À la suite de cette modification, la proposition du Sénat de préciser le critère de l'atteinte au principe d'impartialité comme cause de dessaisissement du juge d'instruction devient sans objet. En effet, les causes de récusation prévues à l'article 828 du Code judiciaire sont applicables désormais aux juges d'instruction.

Tel était donc l'aperçu succinct des travaux qui ont été consacrés jusqu'à présent au projet de loi qui vous est soumis.»

II. ALGEMENE BESPREKING

A. Werkmethode—Uniformisering of splitsing van de procedure in burgerlijke zaken en de procedure in strafrechtelijke zaken

Een lid protesteert tegen de werkmethode die gevolgd wordt voor de behandeling van het ontwerp nadat het door de Senaat was goedgekeurd.

Het Hof van Cassatie heeft de gewoonte te verwijzen naar het principe van de scheiding der machten.

Het Hof heeft evenwel een advies uitgebracht over de tekst van de Senaat en dat advies is gewoon door de regering overgenomen in de vorm van amendementen.

Spreker is daarenboven van mening dat de tekst die door de Senaat is goedgekeurd, beter was dan de huidige tekst.

Het is tenslotte de taak van de Raad van State advies te geven over de wetteksten die worden voorbereid.

Een ander lid meent zich te herinneren dat de minister had meegedeeld dat hij niet alleen de Kamer maar ook de Senaat zou raadplegen over het advies van het Hof van Cassatie.

Een derde spreker wijst er in dat verband op dat het advies is meegedeeld aan de Senaat. De voorzitter van deze commissie heeft het op 10 maart 1997 meegedeeld aan de leden.

De vorige spreker antwoordt dat de raadpleging in ieder geval niet gelijktijdig heeft plaatsgehad. Om tijdverlies te voorkomen is in een dergelijke aangelegenheid toch een zeker formalisme noodzakelijk.

Een vorige spreker komt terug op het wetgevingstechnisch principe dat hier is toegepast: het gaat om het onderzoek van een tekst die betrekking heeft op het Hof van Cassatie en men beslist dat Hof te raadplegen.

Moet men hieruit besluiten dat men voortaan systematisch het advies zal vragen van alle partijen waarop een wettekst betrekking heeft? Zal men bij voorbeeld bij de behandeling van het wetsontwerp tot rationalisering van het beheer van de luchthaven Brussel-Nationaal (nr. 1-780), een ontwerp dat door de Senaat is geëvoceerd, de vertegenwoordigers van de luchthaven van Zaventem raadplegen?

Gesteld dat de wetgever zich moet buigen over een tekst betreffende een discriminatie, dan zal hij hierover zeker niet het Arbitragehof raadplegen omdat hij weet dat dat Hof zich misschien later over dat probleem zal moeten uitspreken.

Spreker protesteert nog eens tegen een werkmethode die erop neerkomt dat het Hof van Cassatie wordt geraadpleegd over een tekst waarmee de Senaat

II. DISCUSSION GÉNÉRALE

A. Méthode de travail—Unification ou scission des procédures pénale et civile

Un membre proteste contre la méthode de travail suivie pour le traitement du projet, après son adoption par le Sénat.

La Cour de cassation a pour habitude de se référer au principe de la séparation des pouvoirs.

Elle a cependant émis un avis sur le texte du Sénat, avis qui a été repris purement et simplement par le gouvernement dans ses amendements.

De plus, l'intervenant estime que le texte adopté par le Sénat était bien meilleur que le texte actuel.

Enfin, c'est au Conseil d'État qu'il appartient de donner un avis sur les textes législatifs en préparation.

Un autre membre croit se souvenir que le ministre avait fait savoir qu'il consulterait non seulement la Chambre, mais aussi le Sénat, à propos de l'avis de la Cour de cassation.

Un troisième intervenant rappelle à cet égard que l'avis en question a été communiqué au Sénat. Le président de la présente commission l'a transmis aux membres le 10 mars 1997.

Le précédent orateur répond qu'il n'y a en tout cas pas eu concomitance dans la consultation. Or, en de telles matières, un certain formalisme s'impose, si l'on veut éviter des pertes de temps.

Un précédent intervenant revient au principe légistique dont il est fait application ici. Il s'agit en l'occurrence de l'examen d'un texte qui concerne la Cour de cassation, et l'on décide de consulter celle-ci.

Faut-il en conclure que désormais, l'avis de toutes les parties concernées par un texte de loi sera systématiquement demandé? Va-t-on par exemple, lors de l'examen du projet de loi visant à rationaliser la gestion de l'aéroport de Bruxelles-National (n° 1-780), projet évoqué par le Sénat, consulter des représentants de l'aéroport de Zaventem?

Supposons que le législateur soit saisi d'un texte relatif à une discrimination. Il ne consultera évidemment pas la Cour d'arbitrage à ce sujet, sachant que celle-ci risque d'être amenée à se prononcer sur la question ultérieurement.

L'intervenant proteste une fois encore contre le procédé consistant à consulter la Cour de cassation sur un texte par lequel le Sénat entendait précisément

juist een wijziging tot stand wil brengen van de manier waarop dit Hof de huidige procedure tot ont-trekking van de zaak aan de rechter toepast.

De tekst die daaruit voortvloeit en die van de Kamer komt, heeft niets meer te zien met de tekst die de Senaat had goedgekeurd.

Een lid verwijst naar het verslag van de Kamercom-missie voor de Justitie (Stuk Kamer, nr. 1-866/7, blz. 9), waarin wordt verwezen naar het overleg met de Senaatscommissie voor de Justitie zonder dat even-wel de datum daarvan wordt vermeld.

In dat verslag vindt men een lijst met vragen die zijn gesteld maar zonder antwoord zijn gebleven, alsook enkele opmerkingen van senatoren maar er is kenne-lijk geen sprake geweest van een echte gedachtewisse-ling.

Een ander lid is van mening dat niet zozeer het feit dat men een advies vraagt een probleem doet rijzen maar wel de manier waarop en de geest waarin men dat doet. Men heeft overigens reeds het advies gevraagd van organen die in wetteksten betrokken partij zijn, wanneer het gerezen probleem ingewik-keld leek.

Maar het is bijvoorbeeld niet wenselijk dat het ad-vies de tekst volledig herschrijft. Wat een vorige spre-ker bekritiseert, is eigenlijk dat het Hof van Cassatie zijn prestige bij bepaalde instellingen gebruikt om zijn zienswijze op te dringen.

De minister verstrekt het volgende antwoord aan de verschillende sprekers:

1° Het advies van het Hof van Cassatie is een zuiver technisch advies. Er zijn geen politieke of op-portuniteitsoverwegingen mee gemoeid en het ver-plicht de soevereine wetgever tot niets. Het beperkt er zich toe te wijzen op leemten en mogelijke tegenstrij-digheden.

2° Op het eerste gezicht lijken de aangebrachte wijzigingen talrijk. Toch hebben zij slechts betrek-king op een zuiver technische kwestie: moeten de strafrechtelijke procedure en de burgerrechtelijke procedure gesplitst worden?

Men heeft voor de eenvoudigste oplossing geko-zen, namelijk het gescheiden houden van beide proce-dures zoals dat thans ook het geval is.

3° Het advies van het Hof van Cassatie is ook naar de Senaat gestuurd. Daarenboven is de Senaat geraadpleegd vóór de behandeling in de Kamer.

Een lid verklaart dat de Senaat niet is geraadpleegd over de amendementen die door de regering zijn inge-diend.

In het voorliggende ontwerp poogt de Senaat een tweede keer de problemen te verhelpen die terzake

porter remède à l'application faite par cette Cour du système actuel du dessaisissement.

Le texte qui en résulte et qui revient de la Chambre n'a plus rien à voir avec celui que le Sénat avait adopté.

Un membre renvoie au rapport de la commission de la Justice de la Chambre (doc. Chambre, n° 1-866/7, p. 9), qui se réfère à la concertation intervenue avec la commission de la Justice du Sénat, sans toutefois en mentionner la date.

Le rapport en question ne mentionne qu'une liste de questions sans réponse, ainsi que quelques obser-vations formulées par les sénateurs, mais il ne s'agit apparemment pas d'un véritable échange de vues.

Un autre membre estime que c'est moins le fait de demander un avis qui pose problème que la manière dont on le fait, et dans quel esprit. On a du reste déjà demandé l'avis des organes concernés par certains textes de loi, lorsque le problème posé paraissait complexe.

Mais il n'est par exemple pas indiqué que l'avis porte sur une réécriture complète du texte. Ce que critique en réalité un précédent intervenant, c'est le fait, pour la Cour de cassation, d'utiliser le prestige qui est le sien auprès des organes institutionnels pour imposer sa conception des choses.

Le ministre répond comme suit aux différents inter-venants:

1° L'avis émis par la Cour de cassation est d'ordre purement technique. Il ne comporte aucune appréciation d'ordre politique ni d'opportunité, et n'impose rien au législateur souverain. Il se contente de souli-gner les lacunes et contradictions possibles.

2° Au premier abord, les modifications apportées paraissent considérables. En fait, elles concernent une question purement technique: faut-il ou non scinder la procédure pénale et la procédure civile?

On a opté pour la solution la plus simple, à savoir maintenir ces deux procédures séparées, comme c'est le cas actuellement.

3° L'avis de la Cour de cassation a été envoyé au Sénat. De plus, avant la discussion à la Chambre, le Sénat a été consulté.

Un membre déclare que le Sénat n'a pas été consulté au sujet des amendements déposés par le gouvernement.

Avec le projet à l'examen, c'est la seconde fois que le Sénat tente de porter remède aux questions qui se

rijzen. Wat de toegang tot het dossier betreft, heeft de regering steeds verklaard dat dit punt zal worden geregeld in het ontwerp-Franchimont.

Wat dit ontwerp betreft, blijkt uit het eerste verslag van mevrouw Delcourt-Pêtre over de voorliggende tekst dat de regering niet heeft deelgenomen aan de werkzaamheden van de Senaatscommissie maar op 6 december het advies gevraagd heeft van het Hof van Cassatie en dat de tekst in commissie pas op 14 december 1996 is goedgekeurd.

De regering heeft de tekst dus in de Senaat laten behandelen met de bedoeling de zaken bij te sturen tijdens de bespreking in de Kamer.

Met het oog op het overleg met de Kamer heeft in de Senaat een korte bespreking plaatsgehad, waarna een nota is opgesteld. Het gaat om de vijf punten die zijn opgenomen in het verslag van de Kamercommissie voor de Justitie (Stuk Kamer, nr. 1-866/7, blz. 9).

De amendementen die de regering heeft opgesteld op basis van het advies van het Hof van Cassatie, zijn echter niet aan de Senaat meegedeeld.

De minister heeft verklaard dat het Hof van Cassatie geen standpunt heeft ingenomen met betrekking tot de inhoud. Spreker merkt op dat het advies van het Hof 55 bladzijden telt en passages bevat die niet louter van technische aard zijn (zie bijvoorbeeld blz. 20: «Het is derhalve niet duidelijk ... schorsen»).

De Senaat heeft gemeend de burgerrechtelijke procedure en de strafrechtelijke procedure te moeten uniformiseren, waarbij een uitzondering was gemaakt voor de onderzoeksrechter, die zich in een bijzondere toestand bevindt.

Op dat ogenblik was de invloed van het spaghetti-arrest nog groot.

Het Hof van Cassatie meent daarentegen dat beide procedures gescheiden moeten blijven en de regering heeft die stelling overgenomen.

Een lid verklaart dat de keuze die gemaakt is in de nieuwe versie, inderdaad erg verschillend is van de keuze die door de Senaat werd gemaakt.

Spreker betreurt dit want de tekst van de Senaat leek hem coherent en vernieuwend. De Kamer heeft niet zomaar een of andere passage gewijzigd. De hele filosofie die aan het ontwerp ten grondslag ligt, is gewijzigd.

De huidige tekst vertoont nochtans aanzienlijke leemten. De Senaat had bijvoorbeeld bepaald dat het Hof van Cassatie de uitspraak over de zaak kon opschorten.

Artikel 531 van het Wetboek van Strafvordering regelt de automatische opschorting. De Senaat heeft de verwijzing naar dat artikel geschrapt omdat die niet meer noodzakelijk is wanneer de procedures worden geüniformiseerd.

posent en la matière. En ce qui concerne l'accès au dossier, le gouvernement a toujours déclaré que ce point devait être repris dans le projet Franchimont.

Quant au présent projet, il apparaît du premier rapport de Mme Delcourt-Pêtre sur le texte en discussion que le gouvernement n'a pas participé aux travaux en commission du Sénat, mais qu'il a, dès le 6 décembre 1996, demandé l'avis de la Cour de cassation, alors que le vote du texte en commission n'est intervenu que le 14 décembre 1996.

Il a donc en quelque sorte « laissé passer » le texte au Sénat, avec l'intention de mettre les choses au point lors de la discussion à la Chambre.

En vue de la concertation avec la Chambre, une courte discussion a eu lieu au Sénat, et a abouti à la rédaction d'une note. Il s'agit des cinq points repris dans le rapport de la commission de la Justice de la Chambre (doc. Chambre, n° 1-866/7 p. 9).

Mais les amendements que le gouvernement a rédigés sur la base de l'avis de la Cour de cassation n'ont pas été communiqués au Sénat.

Le ministre a déclaré que la Cour de cassation n'avait pas pris position sur le fond. L'intervenant souligne que l'avis de la Cour comporte 55 pages, et contient des passages qui ne sont pas de nature exclusivement technique (voir par exemple p. 20: «Het is derhalve niet duidelijk ... schorsen»).

Le Sénat avait estimé devoir unifier les procédures civile et pénale, en prévoyant une exception pour le juge d'instruction, qui se trouve dans une situation particulière.

À ce moment, on se trouvait encore sous le coup de l'arrêt « spaghetti ».

La Cour de cassation estime au contraire qu'il faut garder deux procédures distinctes, et le gouvernement a repris cette thèse à son compte.

Un membre déclare que l'option suivie dans la nouvelle version du texte est effectivement très différente de celle qui avait été retenue par le Sénat.

L'intervenant le déplore, car le texte du Sénat lui paraissait à la fois cohérent et innovateur. La Chambre n'a pas seulement corrigé l'un ou l'autre passage. La philosophie même du projet a été modifiée.

Le texte actuel comporte cependant des lacunes non négligeables. Ainsi, le Sénat avait prévu la possibilité pour la Cour de cassation de surseoir au procès.

L'article 531 du Code d'instruction criminelle prévoit la surséance automatique. Le Sénat a supprimé le renvoi à cet article, qui n'était plus nécessaire dans l'optique d'une unification des procédures.

In de Kamer zijn de procedures opnieuw gescheiden maar men is vergeten de verwijzing naar artikel 531 opnieuw in te voegen in artikel 12 van het ontwerp.

Ook de kwestie van het advies van het openbaar ministerie zal grondig besproken moeten worden.

Bij een procedure voor het Hof van Cassatie is dat advies slechts vereist indien het Hof dat nodig acht. Is dit in strafzaken verantwoord?

Welke bepalingen moeten eventueel worden gewijzigd indien de commissie zich zou aansluiten bij de filosofie van de tekst die door de Kamer is goedgekeurd?

Een lid besluit dat de commissie een keuze moet maken op twee punten:

1. Moet teruggeregpen worden naar de oorspronkelijke optie van de Senaat, namelijk de uniformisering van de strafrechtelijke en de burgerrechtelijke procedure?

Het Hof van Cassatie, dat trouw blijft aan zijn huidige jurisprudentie, was geen voorstander van die oplossing en de regering heeft het Hof gevolgd.

Doch, zoals reeds gezegd in verband met het wetsontwerp-Franchimont, verhindert niets de wetgever vernieuwend op te treden.

2. De Senaat was eveneens van oordeel dat er voor de onderzoeksrechter een andere regeling diende te worden uitgewerkt met betrekking tot de onpartijdigheidscriteria.

Dat lijkt voor de hand te liggen voor een magistraat die beslist over de aanhouding en de verschijning voor de raadkamer van iemand die onder aanhoudingsbevel staat. Het verschil met de zittende magistratuur is duidelijk.

De Kamer heeft die redenering evenwel niet gevolgd.

Men moet zich in eerste instantie uitspreken over twee principiële kwesties. Het is juist dat zulks niet gemakkelijk zal zijn.

Spreker is van mening dat de regering verantwoordelijk is voor de oplossing van het probleem. Zij heeft de nota van het Hof van Cassatie in de vorm van amendementen overgenomen. Die werkwijze geeft te denken over de zin van verdere parlementaire initiatieven.

Ook volgens een ander lid is de fundamentele vraag die nu rijst, te weten of men terugkeert naar de tekst van de Senaat dan wel of men zich aansluit bij de tekst van Kamer.

Het verschil tussen het statuut van de onderzoeksrechter en dat van de vonnisrechter is overduidelijk.

À la Chambre, les procédures ont été à nouveau scindées, sans toutefois que la référence à l'article 531 précité soit réintroduite à l'article 12 du projet.

De même, la question de l'avis du ministère public devra être discutée de manière approfondie.

Devant la Cour de cassation, cet avis n'est requis que si la Cour le juge nécessaire. Cela se justifie-t-il en matière répressive?

De façon générale, si la commission décide de s'en tenir à la philosophie du texte adopté par la Chambre, il faut déterminer quelles dispositions devraient, le cas échéant, être modifiées.

Un membre conclut que la commission doit faire un choix sur deux points:

1. Faut-il en revenir à l'option initiale du Sénat, à savoir l'unification des procédures pénale et civile?

La Cour de cassation, fidèle à sa jurisprudence actuelle, n'était pas favorable à cette solution, et le gouvernement l'a suivie.

Mais, comme cela a été dit à propos du projet de loi «Franchimont», rien n'empêche le législateur de faire œuvre innovatrice.

2. Le Sénat avait également estimé que le juge d'instruction devait être traité différemment en ce qui concerne les critères d'impartialité.

Cela paraît évident, à l'égard d'un magistrat qui décide de l'arrestation, de la comparution devant la chambre du conseil sous les liens d'un mandat d'arrêt. La différence avec les magistrats du siège est claire.

La Chambre n'a cependant pas suivi ce raisonnement.

Il faut d'abord se prononcer sur les deux questions de principe. Il est vrai que cela ne sera pas aisé.

L'intervenant estime que la responsabilité du problème incombe au gouvernement, qui a repris sous forme d'amendements le contenu de la note de la Cour de cassation. Cette façon de procéder donne à réfléchir sur le sens que peuvent encore avoir des initiatives parlementaires.

Un autre membre estime lui aussi que la question fondamentale est de savoir si l'on en revient au texte du Sénat, ou si l'on se rallie à celui de la Chambre.

La différence de statut du juge d'instruction par rapport au juge de siège est effectivement évidente.

Men miskent de jurisprudentie van het Europees Hof van Straatsburg wanneer men verwijst naar het arrest-Bulut.

Dat arrest ligt in dezelfde lijn van andere arresten (onder meer Borgers-Vermeulen) die het Hof van Cassatie altijd betwist heeft.

Het Kamerverslag verwijst naar de interpretatie van professor Maertens en naar de aparte opvatting van professor De Meyer.

Uit het arrest-Bulut kan men evenwel niet afleiden dat dezelfde onpartijdigheidscriteria moeten gelden voor onderzoeksrechter en vonnisrechter.

Het verschil vloeit voort uit de aard van hun ambt: de onderzoeksrechter moet optreden en handelingen verrichten die ten voordele zijn van sommigen en ten nadele van anderen.

Het gaat niet om een discriminatie maar om een verschillende behandeling die steunt op een objectief criterium.

De regering moet hierover een standpunt innemen.

Daar het gaat om een tekst die een aangelegenheid regelt als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet, mag men niet uit het oog verliezen dat de Kamer kan terugkeren naar haar tekst. In dat geval is al het werk van de Senaat voor niets geweest. Het gaat hier dus om een probleem van politieke opportuniteit. Een fundamentele wijziging van een tekst die door de Kamer is goedgekeurd in een aangelegenheid waarin zij het laatste woord heeft, dreigt te leiden tot een overbodige confrontatie tussen de assemblees.

Op de opmerking van een lid dat de minister de tekst in de Senaat heeft laten behandelen met de bedoeling de zaken bij te sturen bij de bespreking in de Kamer, antwoordt de minister dat hij bij de oorspronkelijke bespreking in de Senaatscommissie voor de Justitie ingestemd heeft met de tekst die door die Senaatscommissie is goedgekeurd, onder voorbehoud van de opmerkingen die door het Hof van Cassatie zouden worden gemaakt. Die opmerkingen zijn aan beide assemblees meegedeeld en het debat is in de Kamer op die basis gevoerd.

Veel van de opmerkingen hielden verband met de beslissing van de Senaat om de procedures te uniformiseren, een beslissing die volgens het Hof van Cassatie moeilijkheden deed rijzen (zie onder meer blz. 6, 7, 13, 31, 32, 35 en 40 van de nota van het Hof van Cassatie).

Daarom achtte de Kamer het eenvoudiger het Gerechtelijk Wetboek en het Wetboek van Strafvordering niet te wijzigen, hoewel er natuurlijk argumenten kunnen worden aangevoerd voor elk van beide oplossingen.

C'est en méconnaissance de la jurisprudence de la Cour européenne de Strasbourg que l'on a renvoyé à l'arrêt Bulut.

Celui-ci se situe dans la ligne d'autres arrêts (notamment Borgers-Vermeulen), que la Cour de cassation a toujours contestés.

Le rapport de la Chambre renvoie à la doctrine du professeur Maertens et à l'opinion séparée du professeur De Meyer.

Or, on ne peut déduire de l'arrêt Bulut qu'un sort identique doive être fait au juge d'instruction et au juge du siège en ce qui concerne les critères d'impartialité.

La différence découle de la nature de la fonction qui amène le juge d'instruction à agir, et à poser des actes en faveur de certains et à charge d'autres.

Il ne s'agit pas d'une discrimination, mais d'une différence de traitement fondée sur un critère objectif.

Il faudra que le gouvernement prenne attitude à ce sujet.

En effet, s'agissant d'un texte relevant de l'article 78 de la Constitution, il ne faut pas perdre de vue que la Chambre peut en revenir à son texte, auquel cas tout le travail du Sénat serait perdu. Il s'agit en l'occurrence d'une question d'opportunité politique. Une modification fondamentale du texte adopté par la Chambre, dans une matière où celle-ci a le dernier mot, risque d'entraîner une confrontation inutile entre les assemblees.

Répondant à l'observation d'un membre, selon laquelle le ministre aurait en quelque sorte «laissé passer», le texte au Sénat, avec l'intention de mettre les choses au point lors de la discussion à la Chambre, le ministre déclare que lors de la discussion initiale en commission de la Justice du Sénat, il s'était rallié au texte adopté par celle-ci, sous réserve des observations qui seraient formulées par la Cour de cassation. Ces observations ont été communiquées aux deux assemblees, et le débat a été mené sur cette base à la Chambre.

Beaucoup des remarques formulées étaient liées à la décision du Sénat d'unifier les procédures, décision qui, selon la Cour de cassation, suscitait des difficultés (voir notamment les p. 6, 7, 13, 31, 32, 35 et 40 de la note de la Cour de cassation).

C'est pourquoi la Chambre a jugé plus simple de ne pas modifier le Code judiciaire et le Code d'instruction criminelle, bien que des arguments puissent naturellement être invoqués en faveur des deux solutions.

De minister voegt eraan toe dat hij, los van deze basisoperatie, open blijft staan voor een debat over de nieuwe aspecten die door de Kamer zijn toegevoegd. Die hebben enerzijds betrekking op de mogelijkheid om een onderzoeksrechter te wraken en anderzijds op het feit dat hoger beroep inzake wraking moet worden ingesteld voor een rechtbank die een hogere rang bekleedt.

Een lid onderstreept dat de Kamer het Hof van Cassatie niet volledig is gevolgd en enkele zaken behouden heeft die aansluiten bij de optie van de Senaat.

Een ander lid blijft erbij dat de door de Kamer goedgekeurde tekst enigszins onlogisch is aangezien men een verschillende behandeling heeft uitgedokterd voor de rechter die zowel burgerrechtelijke als strafrechtelijke regels toepast en de rechter die enkel burgerrechtelijke bepalingen toepast.

Een fundamenteel punt van een van de oorspronkelijke wetsvoorstellen was daarenboven de uitzondering die gemaakt werd voor de onderzoeksrechter. Daarvan is niets meer terug te vinden in de tekst van de Kamer, hoewel dat precies de reden was om na het fameuze spaghetti-arrest die wetsvoorstellen in te dienen.

Dit punt dreigt in de toekomst nog tot discussies te leiden.

Spreeker blijft van mening dat de onpartijdigheid van een onderzoeksrechter niet op dezelfde manier beoordeeld kan worden als die van een vonnisrechter. Het is wenselijk te verwijzen naar de reeds vermelde jurisprudentie van het Hof van Straatsburg, die volgens spreker op een nogal eenzijdige wijze geïnterpreteerd wordt door het Hof van Cassatie.

De beslissing om de tekst die door de Kamer is overgezonden, al dan niet te wijzigen is, zoals een andere spreker al gezegd heeft, evenwel een kwestie van politieke opportuniteit.

B. Specifieke vragen

Een lid vraagt of artikel 2 van het wetsontwerp de toegevoegde rechters en de plaatsvervangende raadsheren, die een bijzonder statuut hebben, niet expliciet moet vermelden.

Anders zou de tekst wel eens tot gevolg kunnen hebben dat onttrekkingen onmogelijk worden wanneer een toegevoegde rechter of een plaatsvervangende raadsheer zitting heeft.

De minister antwoordt dat de toegevoegde rechters vallen onder het concept «de rechters in de rechtbank van eerste aanleg» en de plaatsvervangende raadsheren onder het concept «raadsheren in het hof van beroep».

Le ministre ajoute qu'indépendamment de cette option de base, il reste ouvert à une discussion sur les éléments nouveaux ajoutés à la Chambre. Ceux-ci concernent, d'une part, la possibilité de procéder à la récusation d'un juge d'instruction et, d'autre part, le fait que l'appel en matière de récusation doit être porté devant une juridiction d'un rang plus élevé.

Un membre souligne que la Chambre n'a pas suivi totalement la Cour de cassation, mais a maintenu certains éléments allant dans le sens choisi par le Sénat.

Un autre membre maintient que le texte adopté par la Chambre comporte un certain illogisme, puisque l'on soumet à un traitement différent le juge qui applique à la fois des règles civiles et pénales, et celui qui n'applique que des dispositions civiles.

En outre, un point fondamental de l'une des propositions de loi initiales était l'exception à prévoir en ce qui concerne le juge d'instruction. Cet élément a disparu dans le texte de la Chambre, alors qu'il s'agissait en fait du point de départ qui avait justifié le dépôt des propositions de loi, après le fameux «arrêt spaghetti».

Ce point risque de susciter encore des discussions à l'avenir.

L'intervenant reste d'avis que l'on ne peut apprécier l'impartialité d'un juge d'instruction de la même façon que celle d'un juge du fond. Il y a lieu de se reporter à la jurisprudence déjà citée de la Cour de Strasbourg, qui, à l'estime de l'intervenant, est interprétée de façon assez unilatérale par la Cour de cassation.

Cependant, comme l'a dit un autre intervenant, la décision de modifier ou non le texte transmis par la Chambre relève avant tout d'une question d'opportunité politique.

B. Questions spécifiques

Un membre demande si l'article 2 du projet ne doit pas comporter une référence explicite aux juges de complément et aux conseillers suppléants, qui disposent d'un statut spécifique.

Sinon, le texte aurait pour conséquence qu'aucun dessaisissement ne serait possible si un juge de complément ou un conseiller suppléant siège.

Le ministre répond qu'ils sont inclus, respectivement dans la notion de «juges au tribunal de première instance» et dans celle de «conseillers à la cour d'appel».

Een ander lid wil weten wat de woorden «na overleg met de leden van het gerecht in het 1° van artikel 4 precies betekenen. Het gaat om het gerecht waartegen onttrekking wordt gevorderd.

De partij die de onttrekking vraagt, is blijkbaar niet aanwezig bij het overleg.

De minister herinnert eraan dat een verzoek tot onttrekking op het hele rechtscollege slaat. De beslissing wordt niet overgelaten aan de voorzitter, alle leden van het betrokken rechtscollege moeten hun mening kunnen uiten. Het is gewoon de bedoeling om op contradictoire basis alle nuttige gegevens te verzamelen bij de partijen, het openbaar ministerie en het betrokken gerecht.

Een lid wijst erop dat de wet niets zegt over de vorm die de verklaring van de rechtbank moet aannemen.

De minister bevestigt dit. Hij verduidelijkt dat het niet wenselijk leek vaste vormvoorschriften op te leggen, aangezien de vorm in de praktijk kan afhangen van de omvang van het rechtscollege of ook van het dringende karakter. Het bewijs van het overleg moet evenwel altijd voorhanden zijn.

Een lid komt terug op de kritiek van het Hof van Cassatie op een van de fundamentele punten van de oorspronkelijke tekst, namelijk het afschaffen van de onmiddellijke einduitspraak bij kennelijke onontvankelijkheid van het verzoek. Nergens wordt gedefinieerd wat moet worden verstaan onder kennelijke onontvankelijkheid. Hierover bestaat alleen rechtspraak van het Hof van Cassatie zelf.

Men laat het Hof dus de mogelijkheid om te blijven beslissen over de onontvankelijkheid en de contradictoire procedure te omzeilen, zonder dat iemand zich hiertegen kan verzetten.

De minister benadrukt dat hier sprake is van kennelijke onontvankelijkheid en niet van kennelijke ongegrondheid.

Het gaat hier dus om het opleggen van een sanctie wegens een procedurefout, veeleer dan om de beoordeling van het verzoek zelf. De rechtspraak hieromtrent van het Hof van Cassatie betreft vorderingen tegen de politie, tegen het openbaar ministerie, tegen een rechtbank waarvoor de zaak niet langer aanhangig is, tegen een overheidsdienst of tegen een welbepaalde rechter...

Een lid verklaart dat het Arbitragehof een soortgelijke procedure kent.

Op verzoek van een vorige spreker wordt eraan herinnerd dat het Hof van Cassatie de volgende gevallen vermeldt:

«— wanneer het verzoekschrift is ingediend door een persoon die geen partij in de zaak is (...);

Un autre membre demande quelle est, au 1° de l'article 4, la portée des termes «et en concertation avec les membres de la juridiction». Il s'agit de la juridiction à l'égard de laquelle le dessaisissement est demandé.

La partie qui le demande n'est apparemment pas convoquée.

Le ministre rappelle que la demande en dessaisissement vise la juridiction toute entière. On ne laissera pas le président de celle-ci prendre la décision, mais il faut que tous les membres de la juridiction concernée puissent s'exprimer. Il s'agit uniquement de recueillir tous les éléments utiles de façon contradictoire auprès des parties, du ministère public et de la juridiction en question.

Un membre observe que la forme dans laquelle le tribunal s'exprime n'est pas définie par la loi.

Le ministre le confirme. Il précise qu'il n'a pas paru opportun d'imposer des formes déterminées, car la solution peut dépendre, par exemple, de l'importance de la juridiction, ou encore de l'urgence, mais la preuve de la concertation doit en tout cas pouvoir être rapportée.

Un membre revient aux critiques exprimées par la Cour de cassation à propos de l'un des points fondamentaux du texte initial, à savoir la suppression de la décision définitive immédiate en cas d'irrecevabilité manifeste. Il n'existe pas de définition de cette dernière notion; il n'existe en la matière que la jurisprudence de la Cour de cassation elle-même.

On ouvre donc ici la possibilité pour cette Cour de continuer à décider de l'irrecevabilité, et d'éviter la procédure contradictoire, sans que quiconque puisse former opposition.

Le ministre souligne qu'il est question de l'irrecevabilité manifeste, et non du défaut manifeste de fondement.

Il s'agit plutôt de la sanction d'une erreur de procédure que de l'appréciation de la demande elle-même. Si l'on considère la jurisprudence citée par la Cour, il s'agit de requêtes introduites contre la police, contre le ministère public, contre un tribunal qui n'est plus saisi de l'affaire, contre une administration, contre un juge déterminé...

Un membre déclare que la Cour d'arbitrage connaît une procédure comparable.

Sur demande d'un précédent intervenant, il est rappelé que les cas suivants sont cités par la Cour de cassation:

«— lorsque la requête est formée par une personne qui n'est pas partie à la cause (...);

— wanneer het verzoekschrift niet rechtstreeks op de griffie van het Hof is neergelegd (...);

— wanneer het verzoekschrift gegrond is op feiten die ten laste gelegd worden van een andere overheid dan een rechtscollege of van personen die niets te maken hebben met een rechtscollege (...);

— wanneer het verzoekschrift gegrond is op feiten die aan leden van het openbaar ministerie ten laste worden gelegd (...), aan leden van de griffie (...), aan leden van politie of rijkswacht (...), aan curatoren of aan deskundigen (...);

— wanneer een nieuw verzoekschrift niet steunt op feiten die zich hebben voorgedaan sedert een arrest dat een vorige vordering heeft afgewezen (...);

— wanneer de in het verzoekschrift aangevoerde grieven te vaag zijn (...) of enkel op veronderstellingen zijn gegrond (...);

— wanneer het verzoekschrift gegrond is op feiten die niet aan een rechtscollege in zijn geheel ten laste worden gelegd maar aan sommige magistraten andere dan een onderzoeksrechter (...);

— wanneer de zaak nog niet aanhangig is bij het betrokken gerecht (...);

— wanneer de zaak onttrokken is aan het betrokken gerecht (...).»

Een lid vraagt wat in artikel 10 (artikel 11 van de aangenomen tekst) wordt bedoeld met de woorden «de voorbereidende beslissingen die het nodig acht».

De minister antwoordt dat dit de tekst is van het huidige artikel 547 *in fine*.

Er wordt verwezen naar de verantwoording bij amendement nr. 7 dat de regering in de Kamer heeft ingediend (Stuk Kamer, 866/2 — 1996/1997), waarin te lezen staat:

«Het eerste deel van artikel 547 betreft de mededeling der stukken in het geval dat het verzoek tot verwijzing afkomstig is van het openbaar ministerie. Deze hypothese wordt reeds geregeld door het laatste lid van het ontworpen artikel 546 en is dus overbodig geworden. Het tweede gedeelte kan bewaard blijven. De betrokken regel heeft betrekking op alle hypothesen van verwijzing en geeft een eerder soepele bevoegdheid aan het Hof om in te spelen op de omstandigheden van de zaak. Zo bijvoorbeeld zal het Hof de mededeling van heel het dossier kunnen vragen of bijkomende stukken van een partij. Ook kan de schorsing van de procedure of het onderzoek worden bevolen.»

Indien evenwel amendement nr. 9 van de heer Lallemand op artikel 12 aangenomen wordt (Stuk Senaat, nr. 1-456/7; *cf. infra*, blz. 2) komt de laatste volzin van deze verantwoording niet meer in aanmerking.

— lorsque la requête n'a pas été directement déposée au greffe de la Cour (...);

— lorsque la requête est fondée sur des faits imputés à des autorités autres qu'une juridiction ou à des personnes étrangères à une juridiction (...);

— lorsque la requête est fondée sur des faits imputés à des membres du ministère public (...), à des membres du greffe (...), à des membres de la police ou de la gendarmerie (...), à des curateurs ou à des experts (...);

— lorsqu'une nouvelle requête ne se fonde pas sur des faits survenus depuis un arrêt ayant rejeté une demande précédente (...);

— lorsque les griefs invoqués dans la requête sont trop imprécis (...) ou ne sont fondés que sur des suppositions (...);

— lorsque la requête est fondée sur des faits imputés non à une juridiction entière mais à certains magistrats autres qu'un juge d'instruction (...);

— lorsque la juridiction incriminée n'est pas encore saisie de la cause (...);

— lorsque la juridiction incriminée est dessaisie de la cause (...).»

À propos de l'article 10 (article 11 du texte adopté), un membre demande ce que l'on vise par les termes «les dispositions préparatoires qu'elle jugera nécessaires».

Le ministre répond que l'article 547 actuel le prévoit *in fine*.

Il est renvoyé à la justification de l'amendement n° 7 déposé par le gouvernement à la Chambre (doc. Chambre, 866/2 — 1996/1997), qui est ainsi libellée:

«La première partie de l'article 547 porte sur la communication des pièces dans les cas où la demande en renvoi est formée par le ministère public. Cette hypothèse est déjà réglée par le dernier alinéa de l'article 546 en projet et est donc désormais superflue. La deuxième partie de l'article 547 peut être maintenue. La règle qui y est formulée vaut pour toutes les hypothèses de renvoi et accorde à la Cour la compétence, relativement souple, d'agir en fonction des circonstances de la cause. Ainsi, la Cour pourra demander la communication de l'ensemble du dossier ou demander à une partie de communiquer des pièces complémentaires; elle pourra également ordonner la suspension de la procédure ou de l'examen.»

Toutefois, si l'amendement n° 9, déposé par M. Lallemand à l'article 12, est adopté (doc. Sénat, n° 1-456/7; voir. *infra*, p. 2), la dernière phrase de cette justification ne peut être retenue.

III. BESPREKING VAN DE ARTIKELEN

Artikel 4

Op voorstel van een lid wordt in de Nederlandse tekst van het voorgestelde artikel 656, 2°, het getal «2» vervangen door het woord «twee».

In het tweede lid van hetzelfde artikel moeten de woorden «de vordering» worden vervangen door de woorden «het verzoek», die ook in het eerste lid voorkomen.

Artikel 7

Een lid wijst erop dat men er dient voor te zorgen dat dit artikel gelijkloopt met artikel 842 van het Gerechtelijk Wetboek, volgens hetwelk hoger beroep kan worden ingesteld tegen ieder vonnis, ter zake van wraking gewezen door een rechtbank van eerste aanleg, een arbeidsrechtbank of een rechtbank van koophandel.

Deze mogelijkheid van hoger beroep moet ofwel vervallen, ofwel voor eenieder blijven openstaan.

Volgt men de redenering van artikel 7 van het wetsontwerp, dan lijkt het logisch dat de artikelen 842 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek worden opgeheven.

De heer Bourgeois kondigt aan dat bij amendement te zullen voorstellen (Stuk Senaat, 1-456/7, amendement nr. 12, *cf. infra*, bespreking van het nieuwe artikel 7bis).

De minister deelt mee dat de artikelen 842 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek alleen nog bestaansreden hebben indien de procedure wordt ingezet tegen een vrederechter of een politierechter. Beslist men deze artikelen op te heffen, dan dient men nadrukkelijk te wijzen op de mogelijkheid van cassatieberoep, die altijd blijft openstaan.

Dat kan door artikel 7 te doen bepalen dat tegen ieder vonnis of arrest ter zake van wraking cassatieberoep openstaat overeenkomstig de regels van het gemene recht.

Een lid merkt op dat deze formulering te ruim is omdat een dergelijke mogelijkheid niet openstaat voor de arresten van het Hof van Cassatie zelf.

Spreeker stelt bijgevolg voor het cassatieberoep niet te vermelden omdat het van rechtswege plaatsheeft.

De heer Bourgeois stelt voor in het tweede lid van artikel 838 tussen de woorden «binnen acht dagen» en de woorden «uitspraak gedaan» in te voegen de woorden «in laatste aanleg». Hij dient daartoe een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-456/7, amendement nr. 10).

III. DISCUSSION DES ARTICLES

Article 4

Sur la suggestion d'un membre, le chiffre «2» est remplacé par le mot «twee», dans le texte néerlandais du 2° de l'article 656 proposé.

Dans le texte néerlandais du deuxième alinéa du même article, les mots «de vordering» doivent être remplacée par les mots «het verzoek», qui figurent également à l'alinéa premier.

Article 7

Un membre souligne qu'il faut assurer la cohérence de cet article avec celle de l'article 842 du Code judiciaire, qui précise que tout jugement sur récusation rendu par un tribunal de première instance, un tribunal du travail ou un tribunal de commerce, est susceptible d'appel.

L'appel doit soit être supprimé, soit être maintenu pour tous.

Il serait logique, dans le système de l'article 7 du projet, d'abroger les articles 842 et suivants du Code judiciaire.

M. Bourgeois annonce le dépôt d'un amendement à cet effet (doc. Sénat, n° 1-456/7, amendement n° 12, voir *infra*, la discussion de l'article 7bis nouveau).

Le ministre déclare que les articles 842 et suivants du Code judiciaire ne conservent un sens que dans l'hypothèse où la procédure est engagée contre un juge de paix ou un juge de police. Si l'on décide d'abroger ces articles, il faut aussi expliciter la possibilité du pourvoi en cassation, qui demeure toujours ouvert.

On pourrait le faire en précisant à l'article 7 que tout jugement ou arrêt en matière de récusation peut faire l'objet d'un pourvoi en cassation, conformément au droit commun.

Un membre fait observer que cette formule est trop générale, car un tel recours n'est pas possible pour les arrêts de la Cour de cassation elle-même.

L'intervenant suggère dès lors de ne pas mentionner le pourvoi en cassation, qui est de droit.

M. Bourgeois suggère d'insérer, au deuxième alinéa de l'article 838, les mots «en dernier ressort», entre les mots «est jugée» et «dans les huit jours» et les mots «par le tribunal de première instance». Il dépose à cet effet un amendement (doc. Sénat, n° 1-456/7, amendement n° 10).

Volgens hem behoort de voorkeur te gaan naar de woorden «in laatste aanleg» en niet naar de term «eindbeslissing», die cassatieberoep uitsluit.

Een lid vraagt of er verzet mogelijk is overeenkomstig de regels van het gemeene recht (artikel 1047 van het Gerechtelijk Wetboek).

Volgens een andere spreker wijst de formulering van de tekst erop dat om een beslissing in laatste instantie te krijgen de partijen gehoord moeten zijn.

Voor een lid is het de vraag of de tekst zo geïnterpreteerd moet worden dan wel of hij eenvoudigweg betekent dat de rechter kennis genomen moet hebben van de redenen waarmee het verzoekschrift is ontleed.

De minister herinnert eraan dat het debat op tegenpraak inzake wraking een van de nieuwigheden is die deze tekst in voert.

Hij gaat er evenwel van uit dat de rechtbank of het hof ook bij afwezigheid van een partij tot een uitspraak moet kunnen komen, anders biedt men die partij de kans de procedure te laten vastlopen door niet te verschijnen.

Een lid stelt voor de tekst van het artikel zo te wijzigen dat de partijen volgens de regels opgeroepen moeten worden.

Een ander lid zegt dat er twee mogelijkheden openstaan: ofwel bepaalt men dat de rechtbank of het hof in laatste instantie uitspraak doet zonder mogelijkheid van verzet op voorwaarde dat de oproepingsprocedure van de partijen is nageleefd, ofwel verwijst men naar de regels van het gemeene recht in artikel 1047 van het Gerechtelijk Wetboek, volgens hetwelk tegen ieder verstekvonnis verzet kan worden gedaan. Deze regel geldt ook voor vonnissen in laatste instantie.

Een lid merkt op dat een uitdrukkelijke vermelding in de tekst nodig is, temeer omdat het aannemen van artikel 7 ertoe zal leiden dat een deel van artikel 838 van het Gerechtelijk Wetboek vervalt, nl. de bepaling dat over de wraking uitspraak wordt gedaan op de conclusie van het openbaar ministerie zonder dat partijen behoeven te worden opgeroepen.

Een lid komt terug op het voorstel van een vorige spreker die de bepaling wenste in te voeren dat de partijen behoorlijk moeten worden opgeroepen en hij wil eraan toevoegen dat de beslissing geacht wordt op tegenspraak te zijn genomen.

Er wordt hem geantwoord dat een partij gewetigde redenen kan hebben om niet te verschijnen. De rechtbank of het hof kan niet nagaan of die met de werkelijkheid stroken.

Tot besluit zegt de minister dat er de mogelijkheid van verzet moet blijven openstaan.

Les termes «en dernier ressort» doivent être préférés à ceux de «décision définitive», qui exclueraient le recours en cassation.

Un membre demande si l'opposition est possible, conformément au droit commun de l'article 1047 du Code judiciaire.

Un autre intervenant déclare que la formulation du texte semble signifier que, pour que la décision soit prise en dernier ressort, il faut que les parties aient été entendues.

Un membre se demande si le texte doit être interprété de cette façon, ou s'il signifie simplement que le juge doit avoir pris connaissance des motifs développés dans la requête.

Le ministre rappelle que le débat contradictoire en matière de récusation constitue l'un des éléments nouveaux introduits dans le texte.

Il estime toutefois que le tribunal ou la cour doit pouvoir statuer en l'absence d'une partie, faute de quoi on permettrait à celle-ci de bloquer la procédure en ne comparaisant pas.

Un membre suggère de modifier le texte de l'article, en indiquant que les parties doivent avoir été dûment appelées.

Un autre membre souligne que deux solutions sont possibles: soit l'on indique que le tribunal ou la cour statue en dernier recours, et sans opposition possible, pour autant qu'une procédure de convocation des parties ait été appliquée, soit l'on s'en réfère au droit commun de l'article 1047 du Code judiciaire, selon lequel tout jugement par défaut peut être frappé d'opposition. Cette dernière règle s'applique aussi aux jugements rendus en dernier ressort.

Un membre fait observer qu'une mention explicite dans le texte s'impose d'autant plus que l'adoption de l'article 7 aura pour conséquence la disparition d'une partie de l'article 838 du Code judiciaire, qui précise que la récusation est jugée sur les conclusions du ministère public, sans qu'il soit besoin d'appeler les parties.

Un membre propose d'en revenir à la suggestion d'un précédent intervenant, en précisant que les parties doivent avoir été dûment appelées, et d'ajouter que la décision est réputée contradictoire.

Il est répondu qu'une partie peut avoir des motifs légitimes pour ne pas comparaître. Le tribunal ou la cour n'a pas les moyens de vérifier si tel est ou non le cas.

Le ministre conclut que la possibilité d'une opposition doit être maintenue.

Bijgevolg dient de heer Bourgeois het volgende amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-456/7, amendement nr. 11):

«In het voorgestelde tweede lid de woorden «te hebben gehoord» vervangen door de woorden «behoorlijk te hebben opgeroepen.»

Het verwondert een lid dat een wettekst moet bepalen dat er rekening dient gehouden te worden met de opmerkingen van de partijen.

Een ander lid voegt eraan toe dat sommigen het niet toepassen van deze bepaling zouden kunnen aanvoeren om het vonnis of het arrest aan te vechten.

Hem wordt geantwoord dat deze bepaling de rechter verplicht in de overwegingen van zijn beslissing een antwoord te geven op de opmerkingen van de partijen.

Een lid verwijst naar de formulering van artikel 30, § 3, eerste lid, van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis die luidt: «Over het hoger beroep wordt uitspraak gedaan met voorrang boven alle andere zaken, het openbaar ministerie, de verdachte, de beklaagde of de beschuldigde en zijn raadsman gehoord.»

Aan deze bepaling gaat een nauwkeurige beschrijving van de oproepingsprocedure vooraf.

Volgens het lid moet de voorliggende tekst dus bepalen dat de partijen behoorlijk zijn opgeroepen en gehoord.

Een ander lid verwijst van zijn kant naar artikel 657 van het Gerechtelijk Wetboek, dat over de partijen zegt wat volgt: «Hij (de griffier) roept ze tevens op om voor het Hof te verschijnen ... teneinde over de vordering tot onttrekking van de zaak te worden gehoord.»

De heer Lallemand dient op amendement nr. 11 van de heer Bourgeois een subamendement in (Stuk Senaat, nr. 1-456/7, amendement nr. 13):

«Het voorgestelde tweede lid vervangen als volgt:

«Over de wraking wordt binnen acht dagen in laatste aanleg uitspraak gedaan door de rechtbank van eerste aanleg, door het hof van beroep, door het arbeidshof of door het Hof van Cassatie, naar gelang van het geval, op de conclusie van het openbaar ministerie, nadat de partijen behoorlijk zijn opgeroepen om hun opmerkingen te horen.»

De amendementen nrs. 10 en 11 van de heer Bourgeois alsook subamendement nr. 13 van de heer Lallemand worden eenparig aangenomen door de 10 aanwezige leden.

Er wordt nog een correctie aangebracht in het voorgestelde eerste lid, waar de woorden «bij gebreke

M. Bourgeois dépose par conséquent l'amendement suivant (Doc. Sénat, n° 1-456/7, amendement n° 11):

«À l'alinéa 2 proposé, remplacer les mots «après avoir entendu les parties et leurs observations» par les mots «après avoir dûment convoqué les parties et entendu leurs observations.»

Un membre s'étonne que l'on doive préciser dans un texte de loi qu'il faut tenir compte des observations des parties.

Un autre membre ajoute que certains pourraient même tirer argument du non-respect de cette disposition pour critiquer le jugement ou l'arrêt.

Il est répondu que cette disposition traduit une obligation pour le juge de répondre, dans la motivation de sa décision, aux observations formulées par les parties.

Un membre se réfère à la formulation de l'article 30, § 3, alinéa premier, de la loi du 20 juillet 1990 sur la détention préventive, qui est libellé comme suit: «Il est statué sur l'appel toutes affaires cessantes, le ministère public, l'inculpé, le prévenu ou l'accusé et son conseil entendus.»

Cette disposition est précédée d'une description précise de la procédure de convocation.

L'intervenant estime donc que le texte à l'examen doit prévoir que les parties ont été dûment convoquées et entendues.

Un autre membre renvoie pour sa part à l'article 657 du Code judiciaire, qui prévoit, à propos de parties: «(...) Le greffier les convoque (...) à comparaître devant la Cour (...) pour être entendues sur la demande de dessaisissement.»

M. Lallemand dépose à l'amendement n° 11 de M. Bourgeois, un sous-amendement ainsi libellé (doc. Sénat, n° 1-456/7, amendement n° 13):

«Remplacer l'alinéa 2 proposé par ce qui suit:

«La récusation est jugée dans les huit jours en dernier ressort par le tribunal de première instance, par la cour d'appel, par la cour du travail ou par la Cour de cassation, selon les cas, sur les conclusions du ministère public, les parties ayant été dûment convoquées pour être entendues en leurs observations.»

Les amendements n°s 10 et 11 de M. Bourgeois et le sous-amendement n° 13 de M. Lallemand sont adoptés à l'unanimité des 10 membres présents.

Une correction matérielle est également apportée à l'alinéa premier proposé où les mots «faute par lui de

van een antwoord zijntwege» worden vervangen door de woorden «bij gebreke van een antwoord binnen die termijn».

Artikel 7bis (nieuw) (artikel 8 van de aangenomen tekst)

Ingaand op de opmerkingen tijdens de behandeling van artikel 7 (cf. *supra*, blz. 12) dient de heer Bourgeois het volgende amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-456/7, amendement nr. 12):

«Een artikel 7bis (nieuw) invoegen, luidende:

«Art. 7bis. — De artikelen 842 tot en met 847 van hetzelfde Wetboek worden opgeheven.»

Verantwoording

Ingevolge artikel 7 van het ontwerp zal, gelet op de tekst van artikel 842 van het Gerechtelijk Wetboek, enkel nog hoger beroep ingesteld kunnen worden tegen een vonnis gewezen inzake de wraking van een vrederechter of een rechter van de politierechtbank. Wanneer de wraking een rechter van de rechtbank van eerste aanleg, van de rechtbank van koophandel of van de arbeidsrechtbank betreft dan zal hoger beroep niet (meer) mogelijk zijn.

Voornoemd onderscheid is niet te verantwoorden.

Het amendement wordt eenparig aangenomen door de 10 aanwezige leden.

Artikel 8 (artikel 9 van de aangenomen tekst)

De heer Lallemand dient het volgende amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-456/7, amendement nr. 7):

«Dit artikel vervangen als volgt:

«Art. 8. — In artikel 542 van het Wetboek van Strafvordering worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A. In het eerste lid vervallen de woorden «van een onderzoeksrechter naar een andere».

B. Het tweede lid wordt vervangen als volgt:

«Die verwijzing kan ook bevolen worden op vordering van de belanghebbende partijen, doch alleen op grond van gewettigde verdenking. Het verzoekschrift van de burgerlijke partij wordt ondertekend door een advocaat.»

Verantwoording

De Senaat bepaalde dat het verzoekschrift kon worden ingediend door een advocaat of door een van

répondre» sont remplacés par les mots «à défaut de réponse dans ce délai».

Article 7bis (nouveau) (article 8 du texte adopté)

Donnant suite aux observations formulées lors de la discussion de l'article 7 (cf. *supra*, p. 12), M. Bourgeois dépose un amendement ainsi libellé (doc. Sénat, n° 1-456/7, amendement n° 12):

«Insérer un nouvel article 7bis, rédigé comme suit:

«Art. 7bis. — Les articles 842 à 847 inclus du même Code sont abrogés.»

Justification

Par suite de l'article 7 du projet et étant donné le texte de l'article 842 du Code judiciaire, ne sera plus susceptible d'appel que le jugement rendu sur récusation d'un juge de paix ou d'un juge du tribunal de police. Lorsque la récusation concernera un juge du tribunal de première instance, du tribunal de commerce ou du tribunal du travail, l'appel ne sera pas (plus) possible.

Pareille distinction est injustifiable.

Cet amendement est adopté à l'unanimité des 10 membres présents.

Article 8 (article 9 du texte adopté)

M. Lallemand dépose un amendement, libellé comme suit (doc. Sénat, n° 1-456/7, amendement n° 7):

«Remplacer cet article par ce qui suit:

«Art. 8. — À l'article 542 du Code d'instruction criminelle, les modifications suivantes sont apportées:

A. À l'alinéa 1er, les mots «d'un juge d'instruction à un autre juge d'instruction» sont supprimés.

B. L'alinéa 2 est remplacé par ce qui suit:

«Ce renvoi peut aussi être ordonné sur la réquisition des parties intéressées, mais seulement pour cause de suspicion légitime. La requête de la partie civile est signée par un avocat.»

Justification

Le Sénat prévoyait que la requête puisse être déposée par un avocat ou une partie elle-même.

de partijen. Het optreden van een advocaat bij het Hof van Cassatie was niet meer nodig.

De Kamer eist evenmin het optreden van een advocaat bij het Hof van Cassatie, wel van een gewone advocaat. Deze wijziging is aanvaardbaar.

Omdat ze de burgerlijke en de strafrechtelijke procedure echter opnieuw afzonderlijk behandelt, heeft de Kamer nagelaten ook het Wetboek van Strafvordering in die zin te wijzigen. Wanneer de burgerlijke partij in een strafproces een verzoek wil indienen tot onttrekking van de zaak aan de rechter, is het optreden van een advocaat bij het Hof van Cassatie dus nog steeds vereist (deze interpretatie wordt bevestigd door de jurisprudentie: Cass. 9 november 1988, Pas., 1989, blz. 255).

Dit amendement strekt ertoe een gewone advocaat toe te staan het verzoekschrift van de burgerlijke partij in te dienen.

De minister verwijst naar de wet van 6 mei 1997 strekkende tot de bespoediging van de procedure voor het Hof van Cassatie, waarvan de artikelen 23 en 26, ingevoegd door de Kamer, bepalen dat de burgerlijke partij niet meer verplicht is een beroep te doen op een advocaat bij het Hof van Cassatie.

Als gevolg van deze precisering wordt amendement nr. 7 teruggenomen.

Artikel 9 (artikel 10 van de aangenomen tekst)

De heer Lallemand stelt bij amendement het volgende voor (Stuk Senaat, nr. 1-456/7, amendement nr. 8):

« In het voorgestelde artikel 545 de volgende wijzigingen aanbrengen:

A) In het tweede lid, 3°, de woorden « indien het Hof van Cassatie dit nodig acht » doen vervallen.

B) In het derde lid de woorden « in voorkomend geval, » doen vervallen.

C) Aan dit artikel een vierde lid toevoegen, luidende:

« In afwijking van artikel 478 van het Gerechtelijk Wetboek, worden de conclusies van de burgerlijke partijen ondertekend door een advocaat. »

Verantwoording

A) en B) De ontworpen tekst bepaalt dat het advies van het openbaar ministerie slechts vereist is als het Hof van Cassatie dat nodig acht. Voor burgerlijke zaken is dit aanvaardbaar aangezien het openbaar ministerie niet steeds bij de zaak betrokken is. In strafzaken komt het openbaar ministerie echter verplicht tussen in het proces en moet het dan ook geraadpleegd worden.

L'intervention d'un avocat à la Cour de cassation n'était plus nécessaire.

La Chambre n'exige pas l'intervention d'un avocat à la Cour de cassation, mais simplement celle d'un avocat. Cette modification est acceptable.

Toutefois, en redissociant les procédures civile et répressive, la Chambre n'a pas modifié le Code d'instruction criminelle en ce sens. L'intervention d'un avocat à la Cour de cassation est donc toujours requise pour le dépôt d'une requête en dessaisissement par la partie civile d'un procès pénal (interprétation confirmée par la jurisprudence: Cass. 9 novembre 1988, Pas. 1989, p. 255).

L'amendement tend à permettre le dépôt de la requête de la partie civile par un avocat.

Le ministre se réfère à la loi du 6 mai 1997 sur l'accélération de la procédure devant la Cour de cassation, dont les articles 23 et 26 — introduits par la Chambre — suppriment le recours obligatoire à un avocat à la Cour de cassation par la partie civile.

Sous le bénéfice de cette précision, l'amendement n° 7 est retiré.

Article 9 (article 10 du texte adopté)

M. Lallemand dépose un amendement, libellé comme suit (doc. Sénat, n° 1-456/7, amendement n° 8):

« À l'article 545 proposé, apporter les modifications suivantes:

A) À l'alinéa 2, 3°, supprimer les mots « si la Cour de cassation le juge nécessaire ».

B) À l'alinéa 3, supprimer les mots « , le cas échéant, ».

C) Ajouter un alinéa 4, libellé comme suit:

« Par dérogation à l'article 478 du Code judiciaire, les conclusions des parties civiles sont signées par un avocat. »

Justification

A) et B) Le texte en projet prévoit que l'avis du ministère public n'est requis que si la Cour de cassation le juge nécessaire. Cela peut se justifier en matière civile, où le ministère public n'est pas toujours saisi du dossier. Par contre, en matière répressive, le ministère public intervient obligatoirement dans le procès. Il doit être consulté.

C): *In burgerlijke zaken is het optreden van een advocaat bij het Hof van Cassatie niet vereist voor het indienen van de conclusies van niet-verzoekende partijen. In strafzaken geldt deze uitzondering niet voor de burgerlijke partijen. Als men voor ogen houdt dat de debatten voortaan verplicht op tegenspraak zullen verlopen, valt dat des te meer te betreuren.*

Punt C wordt teruggenomen om dezelfde redenen als toegelicht bij amendement nr. 7 op artikel 8.

Over de punten A en B merkt de minister op dat het hier gaat om het geval waarin het openbaar ministerie bij een met redenen omkleed verzoekschrift de onttrekking vraagt. Bijgevolg zou het niet logisch zijn opnieuw zijn advies in te winnen.

Voorgesteld wordt de woorden «indien het Hof van Cassatie dit nodig acht» te vervangen door de woorden «indien het verzoekschrift door een partij is ingediend».

De minister stelt voor deze woorden veeleer te vervangen als volgt: «wanneer het verzoekschrift niet door het openbaar ministerie is ingediend».

Terwille van de samenhang met artikel 4 stelt een lid voor niet aan de tekst te raken. Het lijkt vanzelfsprekend dat de mededeling aan het openbaar ministerie, opdat dit een advies kan geven, alleen zin heeft indien het verzoekschrift niet van het openbaar ministerie afkomstig is.

Daar komt nog bij dat in een aantal burgerlijke rechtsvorderingen, bijvoorbeeld in zaken van burgerlijke stand, het openbaar ministerie partij in het geding is.

Als gevolg hiervan worden de punten A en B van het amendement nr. 8 eveneens ingetrokken.

Artikel 12 (artikel 13 van de aangenomen tekst)

De heer Lallemand dient het volgende amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-456/7, amendement nr. 9):

Het voorgestelde artikel 551 vervangen als volgt:

«Art. 551. — De artikelen 525, 531 en 536 zijn mede van toepassing op het verzoek tot verwijzing van de ene rechtbank naar een andere.»

Verantwoording

Door de burgerlijke en strafrechtelijke procedure gelijk te stellen, gaf de Senaat het Hof van Cassatie de bevoegdheid om het proces te schorsen. De huidige tekst van het Wetboek van Strafvordering verwijst naar artikel 531 van hetzelfde Wetboek, dat voorziet

C) *En matière civile, il est prévu que l'intervention d'un avocat à la Cour de cassation n'est pas requise pour le dépôt des conclusions des parties non-requérantes. En matière répressive, cette exception n'est pas prévue pour les parties civiles. C'est d'autant plus critiquable que, désormais, les débats seront obligatoirement contradictoires.*

Le point C est retiré, pour les mêmes motifs que ceux exposés à l'article 8, à propos de l'amendement n° 7.

En ce qui concerne les points A et B, le ministre fait remarquer que l'on se situe dans l'hypothèse où c'est le ministère public qui demande le dessaisissement par requête motivée. Dès lors, il serait curieux de demander à nouveau son avis.

Il est proposé de remplacer les mots «si la Cour de cassation le juge nécessaire» par les mots «si la requête est déposée par une partie».

Le ministre propose de les remplacer plutôt par les mots «lorsque la requête n'est pas déposée par le ministère public».

Un membre suggère, pour maintenir la concordance avec l'article 4, de ne pas modifier le texte. Il paraît évident que la communication au ministère public ayant lieu pour avis, elle n'a de sens que si la requête n'émane pas de lui.

De plus, dans certaines affaires civiles, comme par exemple en matière d'état civil, le ministère public est partie au procès.

Par conséquent, les points A et B de l'amendement n° 8 sont également retirés.

Article 12 (article 13 du texte adopté)

M. Lallemand dépose un amendement, libellé comme suit (Doc. Sénat, n° 1-456/7, amendement n° 9):

Remplacer l'article 551 proposé comme suit:

«Art. 551 — Les articles 525, 531 et 536 seront communs aux demandes en renvoi d'un tribunal à un autre.»

Justification

En unifiant les procédures civile et répressive, le Sénat prévoyait la possibilité pour la Cour de cassation de surseoir au procès. Le texte actuel du Code d'instruction criminelle renvoie à l'article 531 du même Code, qui prévoit la surséance automatique. Le

in een automatische schorsing van het proces. De Senaat heeft deze verwijzing naar artikel 531 geschrapt, omdat die niet meer nodig was gezien de gelijkstelling van beide procedures.

De Kamer heeft de procedures echter opnieuw afzonderlijk behandeld en daarbij verzuimd de verwijzing naar artikel 531 opnieuw in te voeren. Hierdoor zijn de automatische schorsing en de schorsing door het Hof van Cassatie niet meer mogelijk. Het strafproces moet dus worden voortgezet terwijl het verzoek tot onttrekking van de zaak aan de rechter wordt onderzocht. In de praktijk zou dit wel bijzonder problematisch kunnen zijn.

Als men de keuze van de Kamer voor de automatische schorsing volgt, moet de verwijzing naar artikel 531 opnieuw worden ingevoegd.

De minister wijst erop dat de mededeling van processtukken en het debat op tegenspraak tot heden niet verplicht waren en bijgevolg zelden plaats hadden.

Maakt men die verplicht, dan brengt dat mee dat er overeenkomstig artikel 531 altijd een «arrest houdende bevel tot mededeling» en een schorsing zullen volgen.

De wetstekst heeft het verder over «de betekening van dit arrest aan de partijen», terwijl het de bedoeling was een minder zware vormvereiste, namelijk het zenden van een aangetekende brief, op te leggen.

Op amendement nr. 9 dient de heer Erdman het volgende subamendement in (Stuk Senaat, nr. 1-456/7, amendement nr. 14):

«In het voorgestelde artikel 551 de woorden «zijn mede van toepassing» vervangen door de woorden «zijn van overeenkomstige toepassing.»

Amendement nr. 9 alsook subamendement nr. 14 worden eenparig aangenomen door de 10 aanwezige leden.

III. EINDSTEMMING

Het geamendeerde wetsontwerp in zijn geheel wordt eenparig aangenomen door de 10 aanwezige leden.

Dit verslag is eenparig goedgekeurd door de 9 aanwezige leden.

De Rapporteur,
Andrée DELCOURT-PÊTRE.

De Voorzitter,
Roger LALLEMAND.

Sénat a supprimé ce renvoi à l'article 531, qui n'était plus nécessaire vu l'unification des procédures.

Mais la Chambre, en redissociant les procédures, n'a pas réintroduit la référence à l'article 531. De ce fait, il n'y a plus ni surséance automatique ni possibilité pour la Cour de suspendre les procédures. Le procès pénal doit donc continuer pendant l'examen de la requête en dessaisissement; cela peut se révéler particulièrement problématique.

Si l'on s'accorde sur le choix de la Chambre, à savoir la surséance automatique, il est nécessaire de réintroduire la référence à l'article 531.

Le ministre précise que jusqu'à présent, la communication des pièces et le débat contradictoire étaient optionnels, et rarement appliqués.

Si on les rend obligatoires, cela signifie qu'il y aura toujours un arrêt de communication et une suspension, en application de l'article 531.

En outre, le texte parle de «la notification de cet arrêt aux parties», alors qu'une formalité plus légère avait été prévue, à savoir l'envoi d'une lettre recommandée.

M. Erdman dépose à l'amendement n° 9 un sous-amendement libellé comme suit (Doc. Sénat, n° 1-456/7, amendement n° 14):

«Dans l'article 551 proposé, remplacer les mots «seront communs» par les mots «s'appliquent par analogie.»

L'amendement n° 9, et le sous-amendement n° 14 sont adoptés à l'unanimité des 10 membres présents.

III. VOTE FINAL

L'ensemble du projet de loi amendé est adopté à l'unanimité des 10 membres présents.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité des 9 membres présents.

La Rapporteuse,
Andrée DELCOURT-PÊTRE.

Le Président,
Roger LALLEMAND.

**VERGELIJKING VAN
DE AANGENOMEN TEKSTEN**

**TEXTES ADOPTÉS
COMPARATIFS**

**Tekst overgezonden door de Kamer
van volksvertegenwoordigers**

HOOFDSTUK I

Algemene bepaling

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

HOOFDSTUK II

**Bepalingen tot wijziging
van het Gerechtelijk Wetboek**

Art. 2

In artikel 649 van het Gerechtelijk Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden «rechters in sociale zaken of in handelszaken in een rechtbank of onder de raadsheren in het Hof van beroep of de raadsheren in een arbeidshof» vervangen door de woorden «de rechters in de rechtbank van eerste aanleg, de rechters in de arbeidsrechtbank of de rechters in sociale zaken, of de rechters in de rechtbank van koophandel of de rechters in handelszaken of onder de raadsheren in het hof van beroep of de raadsheren in het arbeidshof of de raadsheren in sociale zaken,»;

2° in het eerste lid, 2°, worden de woorden «de andere partij» vervangen door de woorden «een partij».

Art. 3

In artikel 653, van hetzelfde Wetboek worden tussen de woorden «omkleed» en «ondertekend» de woorden «en door een advocaat» ingevoegd.

Art. 4

Artikel 656 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen als volgt:

«Art. 656. — Na inzage van het verzoekschrift en van de bewijsstukken, doet het Hof van Cassatie onmiddellijk einduitspraak indien het verzoek kennelijk onontvankelijk is.

**Tekst aangenomen door de Commissie
voor de Justitie**

HOOFDSTUK I

Algemene bepaling

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

HOOFDSTUK II

**Bepalingen tot wijziging
van het Gerechtelijk Wetboek**

Art. 2

In artikel 649 van het Gerechtelijk Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden «onder de rechters in sociale zaken of in handelszaken in een rechtbank of onder de raadsheren in het hof van beroep of de raadsheren in een arbeidshof» vervangen door de woorden «onder de rechters in de rechtbank van eerste aanleg of de rechters in de arbeidsrechtbank of de rechters in sociale zaken of de rechters in de rechtbank van koophandel of de rechters in handelszaken of onder de raadsheren in het hof van beroep of de raadsheren in het arbeidshof of de raadsheren in sociale zaken,»;

2° in het eerste lid, 2°, worden de woorden «de andere partij» vervangen door de woorden «een partij».

Art. 3

In artikel 653, van hetzelfde Wetboek worden tussen de woorden «omkleed» en «ondertekend» de woorden «en door een advocaat» ingevoegd.

Art. 4

Artikel 656 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen als volgt:

«Art. 656. — Na inzage van het verzoekschrift en van de bewijsstukken doet het Hof van Cassatie onmiddellijk einduitspraak indien het verzoek kennelijk onontvankelijk is.

**Texte transmis par la Chambre
des représentants**

CHAPITRE Ier

Disposition générale

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

CHAPITRE II

**Dispositions modifiant
le Code judiciaire**

Art. 2

A l'article 649 du Code judiciaire, les modifications suivantes sont apportées :

1° à l'alinéa premier, 1°, les mots « les juges sociaux ou consulaires du tribunal ou parmi les conseillers à la cour d'appel ou les conseillers sociaux à la cour du travail » sont remplacés par les mots « les juges au tribunal de première instance, ou les juges au tribunal du travail ou les juges sociaux, ou les juges du tribunal du commerce ou les juges consulaires ou parmi les conseillers à la cour d'appel ou les conseillers à la cour du travail ou les conseillers sociaux, »;

2° à l'alinéa premier, 2°, les mots « l'autre partie » sont remplacés par les mots « une partie ».

Art. 3

A l'article 653 du même Code, les mots « par un avocat » sont ajoutés entre le terme « signée » et le terme « , déposée ».

Art. 4

L'article 656 du même Code est remplacé comme suit :

« Art. 656. — Sur le vu de la requête et des pièces justificatives, la Cour de cassation statue immédiatement et définitivement lorsque la requête est manifestement irrecevable.

**Texte adopté par la Commission
de la Justice**

CHAPITRE Ier

Disposition générale

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

CHAPITRE II

**Dispositions modifiant
le Code judiciaire**

Art. 2

À l'article 649 du Code judiciaire, les modifications suivantes sont apportées :

1° à l'alinéa premier, 1°, les mots « parmi les juges sociaux ou consulaires du tribunal ou parmi les conseillers à la cour d'appel ou les conseillers sociaux à la cour du travail » sont remplacés par les mots « parmi les juges au tribunal de première instance, ou les juges au tribunal du travail ou les juges sociaux, ou les juges du tribunal du commerce ou les juges consulaires ou parmi les conseillers à la cour d'appel ou les conseillers à la cour du travail ou les conseillers sociaux, »;

2° à l'alinéa premier, 2°, les mots « l'autre partie » sont remplacés par les mots « une partie ».

Art. 3

À l'article 653 du même Code, les mots « par un avocat » sont ajoutés entre le terme « signée » et le terme « , déposée ».

Art. 4

L'article 656 du même Code est remplacé comme suit :

« Art. 656. — Sur le vu de la requête et des pièces justificatives, la Cour de cassation statue immédiatement et définitivement lorsque la requête est manifestement irrecevable.

**Tekst overgezonden door de Kamer
van volksvertegenwoordigers**

Wanneer de vordering niet kennelijk onontvankelijk is, beveelt het hof ten spoedigste en uiterlijk binnen de 8 dagen:

1° dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan, naar gelang van het gerecht waarvan de onttrekking wordt gevorderd, de eerste voorzitter, de voorzitter of de rechter titularis van het vreedegerecht of de politie-rechtbank, teneinde tegen de door het hof bepaalde termijn en na overleg met de leden van het gerecht, een verklaring onderaan op de uitgifte van het arrest te stellen;

2° dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan de niet-verzoekende partijen en dat hen de termijn wordt meegedeeld voor de neerlegging van hun conclusies ter griffie en de dag van verschijning voor het hof; deze dag van verschijning vindt plaats uiterlijk binnen de twee maanden na het indienen van het verzoekschrift;

3° dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan het openbaar ministerie bij het gerecht waartegen de onttrekking wordt gevorderd en dat de termijn wordt meegedeeld voor de neerlegging van een advies, indien het hof dit nodig acht;

4° dat een van de raadsheren die in het arrest wordt aangewezen, op een bepaalde dag verslag uitbrengt.

In afwijking van artikel 478 worden de conclusies ondertekend door een advocaat. De conclusies en in voorkomend geval, het advies van het openbaar ministerie, worden ten laatste op de dag van neerlegging ter griffie, meegedeeld aan de partijen.

De griffier van het hof zendt bij gerechtsbrief aan de rechter bedoeld in het tweede lid, 1°, aan elke partij, of in voorkomend geval, aan hun advocaten, een niet-ondertekend afschrift van de einduitspraak over de vordering tot onttrekking.»

Art. 5

De artikelen 655 en 657 van hetzelfde Wetboek worden opgeheven.

Art. 6

Artikel 658 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met een vierde lid, luidende:

**Tekst aangenomen door de Commissie
voor de Justitie**

Wanneer het verzoek niet kennelijk onontvankelijk is, beveelt het Hof ten spoedigste en uiterlijk binnen acht dagen:

1° dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan, naar gelang van het gerecht waartegen onttrekking wordt gevorderd, de eerste voorzitter, de voorzitter of de rechter-titularis van het vreedegerecht of de politie-rechtbank, teneinde binnen de door het Hof bepaalde termijn en na overleg met de leden van het gerecht, een verklaring onderaan op de uitgifte van het arrest te stellen;

2° dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan de niet-verzoekende partijen en dat hun de termijn wordt meegedeeld voor de neerlegging van hun conclusies ter griffie en de dag van verschijning voor het Hof; deze dag van verschijning vindt plaats uiterlijk binnen twee maanden na het indienen van het verzoekschrift;

3° dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan het openbaar ministerie bij het gerecht waartegen onttrekking wordt gevorderd en dat de termijn wordt meegedeeld voor de neerlegging van een advies, indien het Hof dit nodig acht;

4° dat een van de raadsheren die in het arrest wordt aangewezen, op een bepaalde dag verslag uitbrengt.

In afwijking van artikel 478 worden de conclusies ondertekend door een advocaat. De conclusies en, in voorkomend geval, het advies van het openbaar ministerie, worden ten laatste op de dag van de neerlegging ter griffie meegedeeld aan de partijen.

De griffier van het Hof zendt bij gerechtsbrief aan de rechter bedoeld in het tweede lid, 1°, aan elke partij of, in voorkomend geval, aan hun advocaten, een niet-ondertekend afschrift van de einduitspraak over de vordering tot onttrekking.»

Art. 5

De artikelen 655 en 657 van hetzelfde Wetboek worden opgeheven.

Art. 6

Artikel 658 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met een vierde lid, luidende:

**Texte transmis par la Chambre
des représentants**

Lorsque la requête n'est pas manifestement irrecevable, la cour ordonne dans le plus bref délai au plus tard dans les huit jours :

1° la communication de l'arrêt, de la requête et des pièces y annexées, selon la juridiction dont le dessaisissement est demandé, au Premier Président, au Président ou au juge titulaire de la justice de paix ou du tribunal de police, pour faire, dans un délai fixé par la cour et en concertation avec les membres de la juridiction, une déclaration au bas de l'expédition de l'arrêt;

2° la communication de l'arrêt, de la requête et des pièces y annexées aux parties non-requérantes ainsi que la communication du délai dont celles-ci disposent pour le dépôt de leurs conclusions au greffe et du jour de comparution devant la cour. Cette comparution a lieu dans les deux mois du dépôt de la requête;

3° la communication de l'arrêt, de la requête et des pièces y annexées au ministère public près la juridiction dont le dessaisissement est demandé ainsi que la communication du délai dans lequel doit être déposé son avis, si la cour le juge nécessaire;

4° le rapport, à jour indiqué, par l'un des conseillers nommé par l'arrêt.

Par dérogation à l'article 478, les conclusions sont signées par un avocat. Les conclusions et, le cas échéant, l'avis du ministère public sont communiqués aux parties au plus tard le jour du dépôt au greffe.

Le greffier de la cour adresse, par pli judiciaire, au juge visé à l'alinéa 2, 1°, à chacune des parties, ou, le cas échéant, à leurs avocats, une copie non signée de la décision définitive sur la demande en dessaisissement. ».

Art. 5

Les articles 655 et 657 du même Code sont abrogés.

Art. 6

L'article 658 du même Code est complété par un quatrième alinéa libellé comme suit :

**Texte adopté par la Commission
de la Justice**

Lorsque la requête n'est pas manifestement irrecevable, la Cour ordonne dans le plus bref délai et au plus tard dans les huit jours :

1° la communication de l'arrêt, de la requête et des pièces y annexées, selon la juridiction dont le dessaisissement est demandé, au premier président, au président ou au juge titulaire de la justice de paix ou du tribunal de police, pour faire, dans un délai fixé par la Cour et en concertation avec les membres de la juridiction, une déclaration au bas de l'expédition de l'arrêt;

2° la communication de l'arrêt, de la requête et des pièces y annexées aux parties non-requérantes ainsi que la communication du délai dont celles-ci disposent pour le dépôt de leurs conclusions au greffe et du jour de comparution devant la Cour; cette comparution a lieu dans les deux mois du dépôt de la requête;

3° la communication de l'arrêt, de la requête et des pièces y annexées au ministère public près la juridiction dont le dessaisissement est demandé ainsi que la communication du délai dans lequel doit être déposé son avis, si la Cour le juge nécessaire;

4° le rapport, à jour indiqué, par l'un des conseillers nommé par l'arrêt.

Par dérogation à l'article 478, les conclusions sont signées par un avocat. Les conclusions et, le cas échéant, l'avis du ministère public sont communiqués aux parties au plus tard le jour du dépôt au greffe.

Le greffier de la Cour adresse, par pli judiciaire, au juge visé à l'alinéa 2, 1°, à chacune des parties, ou, le cas échéant, à leurs avocats, une copie non signée de la décision définitive sur la demande en dessaisissement. ».

Art. 5

Les articles 655 et 657 du même Code sont abrogés.

Art. 6

L'article 658 du même Code est complété par un quatrième alinéa libellé comme suit :

**Tekst overgezonden door de Kamer
van volksvertegenwoordigers**

—

«Het Hof kan bovendien de handelingen vernietigen die vóór de uitspraak van de beslissing zijn verricht door van de zaak onttrokken rechters.»

Art. 7

In artikel 838 van hetzelfde Wetboek worden het eerste en het tweede lid vervangen door wat volgt:

«Binnen de drie dagen na het antwoord van de rechter die weigert zich te onthouden, of bij gebreke van een antwoord zijntwege, zendt de griffier de akte van wraking en de verklaring van de rechter, indien er een is, aan de procureur des Konings wanneer het een vrederechter of een rechter van de politierechtbank betreft, aan de procureur-generaal bij het hof van beroep wanneer het een lid van de rechtbank van eerste aanleg, van de arbeidsrechtbank of van de rechtbank van koophandel betreft, aan de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie wanneer het een lid van het hof van beroep of van het arbeidshof betreft of wanneer het een lid van het Hof van Cassatie betreft.

Over de wraking wordt binnen acht dagen uitspraak gedaan door de rechtbank van eerste aanleg, door het hof van beroep, door het arbeidshof of door het Hof van Cassatie, naar gelang van het geval, op de conclusie van het openbaar ministerie en na de partijen te hebben gehoord en rekening houdend met hun opmerkingen.»

HOOFDSTUK III

**Bepalingen tot wijziging
van het Wetboek van Strafvordering**

Art. 8

In artikel 542, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, worden de woorden «van een onderzoeksrechter naar een andere» weggelaten.

Art. 9

Artikel 545 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen als volgt:

**Tekst aangenomen door de Commissie
voor de Justitie**

—

«Het Hof kan bovendien de handelingen vernietigen die vóór de uitspraak van de beslissing zijn verricht door van de zaak onttrokken rechters.»

Art. 7

In artikel 838 van hetzelfde Wetboek worden het eerste en het tweede lid vervangen als volgt:

«Binnen drie dagen na het antwoord van de rechter die weigert zich van de zaak te onthouden of bij gebreke van een antwoord binnen die termijn, zendt de griffier de akte van wraking en de verklaring van de rechter, indien er een is, aan de procureur des Konings wanneer het een vrederechter of een rechter van de politierechtbank betreft, aan de procureur-generaal bij het hof van beroep wanneer het een lid van de rechtbank van eerste aanleg, van de arbeidsrechtbank of van de rechtbank van koophandel betreft, aan de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie wanneer het een lid van het hof van beroep of van het arbeidshof betreft of wanneer het een lid van het Hof van Cassatie betreft.

Over de wraking wordt binnen acht dagen in laatste aanleg uitspraak gedaan door de rechtbank van eerste aanleg, door het hof van beroep, door het arbeidshof of door het Hof van Cassatie, naar gelang van het geval, op de conclusie van het openbaar ministerie, nadat de partijen behoorlijk zijn opgeroepen om hun opmerkingen te horen.»

Art. 8

De artikelen 842 tot en met 847 van hetzelfde Wetboek worden opgeheven.

HOOFDSTUK III

**Bepalingen tot wijziging van het
Wetboek van Strafvordering**

Art. 9

In artikel 542, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering vervallen de woorden «van een onderzoeksrechter naar een andere».

Art. 10

Artikel 545 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen als volgt:

**Texte transmis par la Chambre
des représentants**

«La Cour peut en outre annuler les actes faits avant la prononciation de la décision, par les juges dessaisis.»

Art. 7

A l'article 838 du même Code, les alinéas 1er et 2 sont remplacés par ce qui suit :

«Dans les trois jours de la réponse du juge qui refuse de s'abstenir, ou faute par lui de répondre, l'acte de récusation et la déclaration du juge, s'il y en a, sont envoyés par le greffier au procureur du Roi s'il s'agit d'un juge de paix ou d'un juge du tribunal de police, au procureur général près la Cour d'appel, s'il s'agit d'un membre du tribunal de première instance, du tribunal du travail ou du tribunal de commerce; au procureur général près la Cour de Cassation, s'il s'agit d'un membre de la Cour d'appel ou de la cour du travail, ou s'il s'agit d'un membre de la Cour de cassation.

La récusation est jugée dans les huit jours par le tribunal de première instance, par la Cour d'appel, par la Cour du travail ou par la Cour de cassation, selon les cas, sur les conclusions du ministère public, et après avoir entendu les parties et leurs observations.».

CHAPITRE III

**Dispositions modifiant
le Code d'instruction criminelle**

Art. 8

A l'article 542, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, les mots «d'un juge d'instruction à un autre juge d'instruction» sont supprimés.

Art. 9

L'article 545 du même Code est remplacé comme suit :

**Texte adopté par la Commission
de la Justice**

«La Cour peut en outre annuler les actes faits avant la prononciation de la décision, par les juges dessaisis.»

Art. 7

À l'article 838 du même Code, les alinéas 1er et 2 sont remplacés par ce qui suit :

«Dans les trois jours de la réponse du juge qui refuse de s'abstenir, ou à défaut de réponse dans ce délai, l'acte de récusation et la déclaration du juge, s'il y en a, sont envoyés par le greffier au procureur du Roi s'il s'agit d'un juge de paix ou d'un juge du tribunal de police, au procureur général près la cour d'appel, s'il s'agit d'un membre du tribunal de première instance, du tribunal du travail ou du tribunal de commerce; au procureur général près la Cour de cassation, s'il s'agit d'un membre de la cour d'appel ou de la cour du travail, ou s'il s'agit d'un membre de la Cour de cassation.

La récusation est jugée dans les huit jours en dernier ressort par le tribunal de première instance, par la cour d'appel, par la cour du travail ou par la Cour de cassation, selon les cas, sur les conclusions du ministère public, les parties ayant été dûment convoquées pour être entendues en leurs observations.»

Art. 8

Les articles 842 à 847 du même Code sont abrogés.

CHAPITRE III

**Dispositions modifiant
le Code d'instruction criminelle**

Art. 9

À l'article 542, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, les mots «d'un juge d'instruction à un autre juge d'instruction» sont supprimés.

Art. 10

L'article 545 du même Code est remplacé comme suit :

**Tekst overgezonden door de Kamer
van volksvertegenwoordigers**

«Art. 545. — Na inzage van het verzoekschrift en van de bewijsstukken, doet de kamer van het Hof van Cassatie die kennis neemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken, onmiddellijk einduitspraak indien het verzoek kennelijk onontvankelijk is.

Wanneer het verzoek niet kennelijk onontvankelijk is, beveelt het Hof van Cassatie ten spoedigste en uiterlijk binnen de acht dagen :

1° dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan, naargelang van het gerecht waartegen de verwijzing wordt gevraagd, de eerste voorzitter, de voorzitter of de rechter titularis van de politierechtbank, teneinde tegen de bepaalde termijn en na overleg met de leden van het gerecht, een verklaring onderaan op de uitgifte van het arrest te stellen;

2° dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan de niet-verzoekende partijen en dat hen de termijn wordt meegedeeld voor de neerlegging van hun conclusies ter griffie en de dag van verschijning voor het hof; deze dag van verschijning vindt plaats uiterlijk binnen de twee maanden na het indienen van het verzoekschrift;

3° dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan het openbaar ministerie bij het gerecht waartegen de verwijzing wordt gevorderd en dat de termijn wordt meegedeeld voor de neerlegging van een advies, indien het Hof van Cassatie dit nodig acht;

4° dat een van de raadsheren die in het arrest wordt aangewezen, op een bepaalde dag verslag uitbrengt.

De conclusies en, in voorkomend geval, het advies van het openbaar ministerie, worden ten laatste op de dag van neerlegging ter griffie, meegedeeld aan de partijen. ».

Art. 10

Artikel 547 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

«Art. 547. — Het Hof van Cassatie neemt de voorbereidende beslissingen die het nodig acht. ».

Art. 11

Artikel 548 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

**Tekst aangenomen door de Commissie
voor de Justitie**

«Art. 545. — Na inzage van het verzoekschrift en van de bewijsstukken doet de kamer van het Hof van Cassatie die kennis neemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken, onmiddellijk einduitspraak indien het verzoek kennelijk onontvankelijk is.

Wanneer het verzoek niet kennelijk onontvankelijk is, beveelt het Hof van Cassatie ten spoedigste en uiterlijk binnen acht dagen :

1° dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan, naar gelang van het gerecht waartegen de verwijzing wordt gevorderd, de eerste voorzitter, de voorzitter of de rechter-titularis van de politierechtbank, teneinde binnen de bepaalde termijn en na overleg met de leden van het gerecht, een verklaring onderaan op de uitgifte van het arrest te stellen;

2° dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan de niet-verzoekende partijen en dat hun de termijn wordt meegedeeld voor de neerlegging van hun conclusies ter griffie en de dag van verschijning voor het Hof; deze dag van verschijning vindt plaats uiterlijk binnen twee maanden na het indienen van het verzoekschrift;

3° dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan het openbaar ministerie bij het gerecht waartegen de verwijzing wordt gevorderd en dat de termijn wordt meegedeeld voor de neerlegging van een advies, indien het Hof van Cassatie dit nodig acht;

4° dat een van de raadsheren die in het arrest wordt aangewezen, op een bepaalde dag verslag uitbrengt.

De conclusies en, in voorkomend geval, het advies van het openbaar ministerie worden ten laatste op de dag van de neerlegging ter griffie meegedeeld aan de partijen. »

Art. 11

Artikel 547 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

«Art. 547. — Het Hof van Cassatie neemt de voorbereidende beslissingen die het nodig acht. »

Art. 12

Artikel 548 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

**Texte transmis par la Chambre
des représentants**

« Art. 545. — Sur le vu de la requête et des pièces justificatives, la chambre de la Cour de cassation qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle ou de police, statue immédiatement et définitivement lorsque la requête est manifestement irrecevable.

Lorsque la requête n'est pas manifestement irrecevable, la Cour de cassation ordonne dans le plus bref délai et au plus tard dans les huit jours :

1° la communication de l'arrêt, de la requête et des pièces y annexées, selon la juridiction contre laquelle la demande en renvoi est formée, au Premier Président, au Président ou au juge titulaire du tribunal de police, pour faire, dans le délai fixé et en concertation avec les membres de la juridiction, une déclaration au bas de l'expédition de l'arrêt;

2° la communication de l'arrêt, de la requête et des pièces y annexées aux parties non-requérantes ainsi que la communication du délai dont celles-ci disposent pour le dépôt de leurs conclusions au greffe et du jour de comparution devant la cour; cette comparution a lieu au plus tard dans les deux mois du dépôt de la requête;

3° la communication de l'arrêt, de la requête et des pièces y annexées au ministère public près la juridiction contre laquelle la demande en renvoi est formée ainsi que la communication du délai dans lequel doit être déposé son avis, si la Cour de cassation le juge nécessaire;

4° le rapport, à jour indiqué, par l'un des conseillers nommé par l'arrêt.

Les conclusions et, le cas échéant, l'avis du ministère public sont communiqués aux parties au plus tard le jour de dépôt au greffe.»

Art. 10

L'article 547 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 547. — La Cour de Cassation prononcera les dispositions préparatoires qu'elle jugera nécessaires.»

Art. 11

L'article 548 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

**Texte adopté par la Commission
de la Justice**

« Art. 545. — Sur le vu de la requête et des pièces justificatives, la chambre de la Cour de cassation qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle ou de police, statue immédiatement et définitivement lorsque la requête est manifestement irrecevable.

Lorsque la requête n'est pas manifestement irrecevable, la Cour de cassation ordonne dans le plus bref délai et au plus tard dans les huit jours :

1° la communication de l'arrêt, de la requête et des pièces y annexées, selon la juridiction contre laquelle la demande en renvoi est formée, au premier président, au président ou au juge titulaire du tribunal de police, pour faire, dans le délai fixé et en concertation avec les membres de la juridiction, une déclaration au bas de l'expédition de l'arrêt;

2° la communication de l'arrêt, de la requête et des pièces y annexées aux parties non-requérantes ainsi que la communication du délai dont celles-ci disposent pour le dépôt de leurs conclusions au greffe et du jour de comparution devant la Cour; cette comparution a lieu au plus tard dans les deux mois du dépôt de la requête;

3° la communication de l'arrêt, de la requête et des pièces y annexées au ministère public près la juridiction contre laquelle la demande en renvoi est formée ainsi que la communication du délai dans lequel doit être déposé son avis, si la Cour de cassation le juge nécessaire;

4° le rapport, à jour indiqué, par l'un des conseillers nommé par l'arrêt.

Les conclusions et, le cas échéant, l'avis du ministère public sont communiqués aux parties au plus tard le jour du dépôt au greffe.»

Art. 11

L'article 547 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 547. — La Cour de cassation prononcera les dispositions préparatoires qu'elle jugera nécessaires.»

Art. 12

L'article 548 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

**Tekst overgezonden door de Kamer
van volksvertegenwoordigers**

«Art. 548. — De griffier van het hof van Cassatie zendt bij aangetekende brief aan de rechter bedoeld in artikel 545, tweede lid, 1°, aan de verzoeker, alsook aan de niet-verzoekende partijen bedoeld in artikel 545, of in voorkomend geval, aan hun advocaten, een niet ondertekend afschrift van de einduitspraak over het verzoek tot verwijzing.»

Art. 12

Artikel 551 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

«Art. 551. — De artikelen 525 en 536 zijn mede van toepassing op het verzoek tot verwijzing van de ene rechtbank naar een andere.»

Art. 13

De artikelen 546, 549 en 550 van hetzelfde Wetboek worden opgeheven.

**Tekst aangenomen door de Commissie
voor de Justitie**

«Art. 548. — De griffier van het Hof van Cassatie zendt bij aangetekende brief aan de rechter bedoeld in artikel 545, tweede lid, 1°, aan de verzoeker, alsook aan de niet-verzoekende partijen bedoeld in artikel 545 of, in voorkomend geval, aan hun advocaten, een niet ondertekend afschrift van de einduitspraak over het verzoek tot verwijzing.»

Art. 13

Artikel 551 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

«Art. 551. — De artikelen 525, 531 en 536 zijn van overeenkomstige toepassing op het verzoek tot verwijzing van de ene rechtbank naar een andere.»

Art. 14

De artikelen 546, 549 en 550 van hetzelfde Wetboek worden opgeheven.

**Texte transmis par la Chambre
des représentants**

«Art. 548. — Le greffier de la Cour de Cassation adresse, par lettre recommandée, au juge visé à l'article 545, alinéa 2, 1°, au requérant et aux parties non-requérantes visées à l'article 545, ou, le cas échéant, à leurs avocats, une copie non signée de la décision définitive sur la demande en renvoi.».

Art. 12

L'article 551 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

«Art. 551. — Les articles 525 et 536 seront communs aux demandes en renvoi d'un tribunal à un autre.».

Art. 13

Les articles 546, 549 et 550 du même Code sont abrogés.

**Texte adopté par la Commission
de la Justice**

«Art. 548. — Le greffier de la Cour de cassation adresse, par lettre recommandée, au juge visé à l'article 545, alinéa 2, 1°, au requérant et aux parties non-requérantes visées à l'article 545, ou, le cas échéant, à leurs avocats, une copie non signée de la décision définitive sur la demande en renvoi.»

Art. 13

L'article 551 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

«Art. 551. — Les articles 525, 531 et 536 s'appliquent par analogie aux demandes en renvoi d'un tribunal à un autre.»

Art. 14

Les articles 546, 549 et 550 du même Code sont abrogés.